

Дэхэгъэ шапхъэу о ущы, бзылъфыгъэр!

Адыгэ маж

№№ 44 — 45 (20558)

2014-рэ илъэс

БЭРЭСКЭШХУ

ГЪЭТХАПЭМ и 7

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

Гъэтхапэм и 8-р — бзылъфыгъэхэм я Дунэе маф

Тибзылъфыгъэ лъапӀэхэр!

МэфӀкӀ дахэм — бзылъфыгъэхэм я Дунэе мафэ фӀшӀ тыгу кыддӀӀӀу тышӀуфӀгушӀо!

ЗӀкӀӀӀми анахь лъапӀӀу щытыр — тинӀгъо насып — шӀоры зыӀӀ илъыр, сыда плӀмӀ бзылъфыгъэр ары егъашӀӀми джӀэныкӀо машӀор кӀэзыухъумагъэр, сабийхэр дунаим кытезыгъэхъуагъэр ыкӀи зыплӀгъэр. Хъульфыгъэхэм мыщ фӀдӀ мафӀэм тибзылъфыгъэ лъапӀӀэхэм ялушыгъэ, яхъалӀныгъэ пае зерафӀразӀэхэр арӀаӀо.

Сыд фӀдӀрӀ Ӏоф кыни хӀкыплӀӀ ямышыкӀӀ кыфӀжъугъотын зӀрӀшӀульӀӀыгъэр тӀ, хъульфыгъэхэм, тӀгъӀшӀагъӀ, шӀуицӀӀагъӀкӀӀ, шӀуиухъуагъӀкӀӀ, шӀуидӀагъӀкӀӀ тыгу шӀоцӀӀы, тыкӀэзыуцухъэр дунаир нахь дахӀ, нахь зӀдиштӀӀ тфӀшӀошӀы!

ДжӀэныкӀо машӀор зымыгъӀкӀосӀрӀ тибзылъфыгъэхэр непӀ АдыгӀ РеспубликӀэм ищӀӀӀныгъэ илъӀэныкӀо пстӀӀӀми чанӀу ахӀлажӀӀ. Гуетыныгъэ фышӀуиӀу Ӏоф зӀрӀшӀушӀӀрӀм, щӀӀӀӀныгъӀм игупчӀӀ ренӀу шӀуӀзӀритым яшӀуагъӀкӀӀ мафӀӀ кӀэси тирес-публикӀ нахь дахӀ, нахь зӀтегъӀпсыхъагъӀ мӀхъу.

Мы мэфӀкӀ шӀагъӀм Адыгеим щыпсӀурӀ бзылъфыгъэ пстӀӀӀми тыгу кыддӀӀӀу тафӀӀӀаӀо псауныгъэ пытӀ, щӀӀӀӀӀӀшӀу яӀӀӀӀу, яунагъӀохӀм ренӀу мамырныгъэр зӀгурыӀоныгъэр арылӀынӀу!

АдыгӀ РеспубликӀэм и ЛышъхъӀу ТхъакӀушынӀ Аслъан

АдыгӀ РеспубликӀэм и КъӀралыгъӀо Совет — ХасӀэм и ТхъаматӀу Владимир НАРОЖНЫЙ

ЛышъхъӀэм иӀофшӀӀӀгъу зӀлукӀӀӀгъухэр

Гъэтхапэм и 5-м АР-м и ЛышъхъӀу ТхъакӀушынӀ Аслъан АдыгӀ республикӀӀ кӀӀлӀӀӀгъӀджӀ колледжӀу Ан-дырхъуае ыцӀӀ зыхъырӀм ипӀӀагъӀу Ацумыжъ КазбекрӀ ащ ычӀыплӀӀ джырэблагъӀ пащӀу агъӀӀӀфӀгъӀ КъӀӀӀӀӀӀӀ МуратрӀ ригъӀӀӀлӀгъагъӀ. ЗӀлукӀӀӀгъум хӀлӀӀӀӀгъӀ АР-м и Премьер-министрӀ игуадзӀу Наталья ШироковамрӀ гъӀӀӀӀӀгъӀмрӀ шӀӀӀӀгъӀмрӀкӀӀ министрӀу Хъуажъ АминӀтрӀ.

АР-м и ЛышъхъӀ колледжым илъӀс 25-рӀ ипӀӀӀгъӀ Ацумыжъ Казбек зыфигъӀӀӀ, илъӀсыбӀм кыӀкӀоцӀӀ ыкӀуачӀи ыпси хӀлӀхъу еджаплӀм хӀхъоныгъӀ ригъӀшӀыным зӀрӀпылӀыгъӀм, коллектив пытӀ зӀригъӀпсыгъӀм, анахь дӀгъухӀм ащыцӀу зӀрӀ-лыгъӀӀкӀогагъӀм афӀшӀ «тхъа-уегъӀпсӀу» кырылуагъ, тапӀкӀи псауныгъӀ пытӀ иӀу гъӀхъа-гъӀхӀмкӀӀ иӀофшӀӀӀн лыгъӀӀ-кӀотӀӀӀу фӀлӀӀӀуагъ.

— ИлъӀсыбӀм кыӀкӀоцӀӀ кӀӀ-лӀӀӀгъӀджӀ колледжыр гъӀӀӀ-ныгъӀу ныбжыкӀӀӀхӀм аригъӀ-гъӀотырӀмкӀи, плуныгъӀ Ӏофыр зӀрӀӀӀӀӀшӀуиухӀрӀмкӀи, студент-хӀм амалышӀоу аритыхӀрӀмкӀи пӀрытхӀм ащыщыгъ, ар кӀӀ-

зыухыгъӀм ишӀӀӀныгъӀ зыпарӀ ехъырӀхъышӀӀжыщыгъӀм, — кылуагъ ащ. — ТапӀкӀи ащ фӀдӀ уасӀ еджаплӀм илӀным иамалхӀэр зӀрихъанхъу пӀӀаӀӀм тыцӀӀугъы. НепӀ колледжым щӀӀдӀжӀӀӀу кыӀкӀорӀр нахь макӀӀ зӀрӀхъугъӀм лъапсӀу илӀр кӀӀӀ-гъӀотынышъ, ахӀр дӀбгъӀзыжыанхъу тыфай.

АужырӀ гушӀӀӀхӀэр КъӀӀӀӀ-зӀжъ МуратӀ фигъӀзагъӀх ыкӀи ащ лъыпӀдзагъӀу Ацумыжъ Казбек иопыт, ишӀӀӀныгъӀ ку-ухӀр сыдигъӀоки зӀрящыкӀӀӀгъӀ-щӀхӀр, ежыыри колледжым ипӀ-щӀӀӀӀӀ лумытыжымы, иӀпы-лӀгъу афӀхъуным зӀрӀӀӀӀгъы-хӀрӀр кылуагъ.

ХЪУТ НӀфсӀт.

МэфӀкӀыр зӀрӀхӀагъӀу нӀфкыщӀтым тегушӀӀагъӀх

АдыгӀ РеспубликӀэм и ЛышъхъӀу ТхъакӀушынӀ Аслъан АдыгӀ хӀкум икомсомольскӀӀ организацие загъӀӀ-сыгъӀр илъӀс 90-рӀ зӀрӀхъурӀм фӀгъӀхыгъӀ мэфӀкӀ ӀофтхъабзӀхӀм язӀхӀӀӀӀн кӀӀӀӀаӀо фӀхъугъӀ купым хӀтхӀм тыгъуасӀ алуӀагъ. ЗӀлукӀӀм хӀлӀӀӀӀагъӀх АР-м и КъӀралыгъӀо Совет — ХасӀэм и ТхъаматӀу Владимир НарожнӀр, вице-премьерӀу Наталья ШироковӀр, АР-м и ЛышъхъӀэр министрӀхӀм я КабинетрӀ я Ад-министрацие ипӀӀӀу Владислав ФедоровӀр, АР-м лъӀпкӀӀ ӀофхӀмкӀӀ, ӀӀкыӀб къӀралхӀм ащыпсӀурӀ тильӀпкӀӀӀгъухӀм адырӀӀӀ зӀпхыныгъӀхӀмкӀӀ ыкӀи кӀӀбар жъугъӀм иамалхӀмкӀӀ и Комитет итхъаматӀу ШхъӀӀӀӀхъо АскӀр.

СоветскӀӀ Союзым щыпсӀ-ушӀтыгъӀ лъӀпкӀхӀм яныбжы-кӀӀӀхӀр зӀзыпхыщыгъӀ комсо-молым изӀхӀӀӀӀн мӀхъаншӀо зӀрилагъӀр, ащ тарихъ гъогу кыкӀлугъӀр тищӀӀӀныгъӀ хӀп-чын зӀрӀмӀльӀӀкыщӀыр АР-м и ЛышъхъӀ кылуагъ. Зыкы-ныгъӀу цыфхӀм азыфагу илӀы-гъӀм ишӀуагъӀкӀӀ тикъӀралыгъӀо-шӀо хӀхъоныгъӀхӀр ышӀынхӀ, ыпӀкӀӀ лыкӀӀотӀн зӀрилӀӀкы-гъӀр, ащкӀӀ комсомольскӀӀ ор-ганизацие ишӀӀӀгъӀшӀо кы-зӀрӀӀӀуагъӀр ТхъакӀушынӀ Аслъан кӀигъӀтхыгъ.

АдыгӀ хӀкум икомсомоль-скӀӀ организацие илъӀс зӀфӀшъ-хъафхӀм ясекретарыгъӀхӀу Даур Мурат, ПӀӀӀшӀу Руслъан, ШӀо-джӀӀ Асыет, нӀмыкӀхӀери нӀу-жым кӀӀгушӀылагъӀх, тарихъ гъогу комсомолым кыкӀлугъӀм кӀӀкӀӀу кышӀууцугъӀх. МэфӀкӀӀу кӀӀблагъӀрӀм мӀхъанӀу раты-рӀм, ар зӀхӀӀӀгъӀн зӀрӀфа-еи ахӀр кытегушӀылагъӀх. ЗӀкӀӀ-ми зӀдырагъашӀӀу кылуагъӀр зы — ныбжыкӀӀӀхӀм яхӀгъӀ-гу шӀу альгъоу плугъӀнхӀр ком-сомолым пшӀӀӀрылъ шхъӀӀӀу илагъ, ау, гукъау нахь мышӀӀми,

кытӀкӀӀхъухъӀрӀ лӀӀужхӀр зӀ-зыпхыщӀ мыщ фӀдӀ органи-зацие непӀ зыӀӀӀ. А лъӀны-кӀомкӀӀ Ӏоф шӀӀӀгъӀн фӀае. Ады-геим икомсомол хӀтыгъӀхӀу, непӀ Урысьеим щыцӀӀрыӀо цыф-хӀр мэфӀкӀым кызӀрӀрагъӀб-лӀгъӀӀхӀхӀр, спартакиадӀхӀр, нӀмыкӀ ӀофтхъабзӀхӀр зӀхӀӀӀӀ-хӀ гухӀль зӀрялӀр республи-кӀэм ипӀӀӀ кыфӀӀӀогагъӀх. МӀ-фӀкӀым фӀгъӀхыгъӀ юбилей-нӀ тамыгъӀу кыдагъӀкыгъӀр АР-м и ЛышъхъӀ шӀухъафӀтынӀу фӀагъӀшӀошагъ.

— Комсомолыр титарихъ изы пычыгъоу зӀрӀӀӀӀыр зыщӀд-гъӀӀӀушӀӀ хъушӀтӀ. Цыф лъӀпкӀ зӀфӀшъхъафхӀр, ныб-жыкӀӀхӀр зӀрӀӀӀӀӀӀӀӀӀгъӀм дакӀоу, лыблӀнагъӀм, уиӀхӀгъӀу шӀу плӀӀӀгъун зӀрӀфаеи ащ та-фипӀушӀтыгъ. Ащ ишыхъат Ады-геим икӀӀӀӀ плугъӀу, СССР-м и ЛышъхъӀу Андырхъо Хъу-сени, нӀмыкӀхӀери, — кылуагъ ТхъакӀушынӀ Аслъан.

МэфӀкӀым иӀхӀгъӀу нӀфкылын фӀгъӀӀӀӀгъӀт зӀхӀӀӀӀӀо куп кыхъыгъӀӀы иӀо дӀдӀу АР-м и ЛышъхъӀ ылӀтытагъ, ащ тхъа-матӀу фашыгъӀр вице-премье-рӀу Наталья ШироковӀр ары.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

АдыгӀ РеспубликӀэм и КъӀралыгъӀо Совет — ХасӀэм

КӀӀӀӀӀӀӀӀхӀм яплункӀӀ гъӀхъагъӀхӀр зӀрилӀхӀм ыкӀи илъӀсыбӀ хъугъӀу гуетыныгъӀ фырилӀу Ӏоф зӀришӀӀӀрӀм афӀшӀ АдыгӀ РеспубликӀэм и КъӀралыгъӀо Совет — ХасӀэм и Шытхъу тхылъ фӀагъӀшӀошагъ **КыкӀ Гоцнагъо ЯкъубӀ ыпхъум**, Теуцожъ районымкӀӀ кыуаджӀу НӀшӀукуае гъӀӀӀӀӀгъӀмкӀӀ имуниципальнӀ бюджет учреждениеу «Гурыт еджаплӀу N 8-м» ипӀӀӀрыхъаӀо.

«Ислъамыер» цлэрыломэ ащыщэу хэлажъэ

Паралимпиадэ джэгун-хэр непэ Шъачэ къыщы-зэуахыщтых. Дунаим щыцлэрылохэу Пятницкэм ыцлэ зыхырэ хорым, Пшызэ къэра-лыгъо академическэ къэзэкъ хорым, Сыбыр къыкыгъэхэм, нэмык-хэм ягъусэу Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо орэдыло-къэзшъокло ансамблэу «Ислъамыер» Паралимпиадэм икызызлэхын хэлэжъэщт.

«Ислъамыер» гъогу зыщы-техъаным Адыгэ Республикэм и Лышхъэу Тхьаклушынэ Аслъан тикультурэ илофышлэхэм алукагъ. Зэхэхэм ащ къызэрэщылъагъэу, «Ислъамыер» дунаим шашлэ. Урысыем и Правительство ипремие къыфагъэ-шъошагъ. Ансамблэм лъэпкъ искусствэр лъагъэу ылэтыгъ, Европэм икультурэ шашлэ. Ижы-рэ орэдхэу тшыгъупшэжыпэн-хэм нэсыгъагъэхэм псэ къапи-гъэклэжы, тамэ аритыжыгъ. — Дунэе мэхъанэ зилэ Паралимпиадэм зыфэдгъэхъазы-рынымклэ тиреспубликэ илэ-хъэтетхэр лэпылэгу къытфэху-гъэх, культурэмклэ Министер-ствэр къытклэупчлэ, — кылуатэ «Ислъамыем» ихудожественнэ пащэу, Урысыем инароднэ артистэу, композитор цлэрылоу Нэхэе Аслъан. — Паралим-

пиадэм ичлэплэ хэхыгъэхэм концертхэр ансамблэм къащиты-щтых.

Адыгэ Республикэм изас-луженнэ артисткэу, «Ислъамы-ем» иорэдылохэм япашэу Агъыр-жъэнэкъо Саньет тыгъуасэ теле-фонклэ гуцылэгу тыфэху-гъ.

— Аужырэ уплэкълунхэм та-хэлажъэ, — къытилуат Агъыр-жъэнэкъо Саньет. — Паралим-пиадэм икызызлэхын зэхэа-клэм гъэшлэгъонэу агъэпсы аш-ло-игъу. Дунаим щыцлэашлэрэ режиссерхэр лофым фагъэза-гъэх. Спорт зэнэкъокъухэм ах-лэжъэщтхэм загъэхъазыры.

«Ислъамыем» иорэдылоу, Адыгеим инароднэ артисткэу Хьокло Сусанэ, Адыгеим изас-луженнэ артистхэу Лъэустэн-джэл Рузанэ, Къумыкыу Шам-судинэ, Мышъэ Андзаур, нэ-мыкхэм къызэрэталуагъэу, кон-

цертхэм афэхъазырых. Паралимпиадэр мэфэкълэ шъыпкъэм фэдэу къызэрэзэуахыщтыр артистэу хэлэжъэщтхэм ашлогъэ-шлэгъон.

Адыгэмэ ятарихъ чыгу къы-щыцлэуагъэхэм спорт зэнэкъо-къухэм яухъазырыныгъэ къа-щагъэлъэгъошт. Культурэм илофышлэхэм зыгъэпсэфыгъо уахътэр дэгъоу зэрэзэхэщтым даклоу, цыфхэр агъэгъозэщтых. «Ислъамыем» хэтхэр артист цлэрылохэм алоклэх, ялофшлэклэ къызэфалуатэ.

Тиспортсменхэм медальхэр къахыхъзэ, Урысыем ищыт-ху алатынэу афэтэлэ. Куль-турэм илофышлэхэм япшъэрыл дэгъоу зэрагъэцэкълэщтым ти-цыхъэ тель.

ЕМТИЛЪ Нурбий.

Сурэтым итыр: «Ислъамы-ер» концертхэм ахэлажъэ.

Къалэжыгъэхэр аритыжыгъэх

Бэрэскэжыем, гъэтхэпэм и 5-м, АР-м и Лышхъэу Тхьаклушынэ Аслъан къэралыгъо ыкълэ республикэ тынхэр зыфагъэшъошагъэхэм ар къэзы-ушыхъатыр тхылхэмрэ бгъэхалхъэхэмрэ ариты-жыгъэх.

— Республикэм хэхъоныгъэу ышлырэм нэбгырэ пэпчъ шъуи-лахъ хэлъ, ащ пае лъэшэу ты-шъуфэраз, — кылуат ащ тын-хэмклэ къыхагъэщыгъэхэм за-фигъазэзэ. — Шъуклуачлэклэ, шъуиакылклэ, шъуиофшлэнклэ мы тын лъаплэхэр, щытхуцлэхэр къэжъулэжыгъэхэщ, сыгу къыздэлэу сышъуфэгъушлэ. Пса-уныгъэ пытэ шъуилэнэу, гъэхъа-гъэхэмклэ шъуиофшлэн лъыжъу-гъэклэнтэнэу сышъуфэлъало.

УФ-м и Президент иунашъо-клэ «Урысые Федерацием пса-уныгъэр къэухъумэгъэнымклэ изаслуженнэ лофыш!» зыфилорэ щытхуцлэр къыфагъэшъошагъэу ар къэзыушыхъатыр бгъэхалхъэ-хэмрэ тхылхэмрэ ритыжыгъэхэу Мыеклопэ къэралыгъо техно-логическэ университетым те-рапевтическэ дисциплинэхэмклэ икафедрэ ипашэу Даутэ Юрэ. АР-м и Лышхъэу иунашъоклэ Адыгеим итын анахъ лъаплэу «Адыгеим и Шытхуэзехъ» зыфилорэ медальр къафагъэшъо-шагъ лофшлэным иветеранэу Шхъэлэхъо Шырахъмэтрэ УФ-м Пенсиейхэмклэ ифонд и Къутамэу АР-м щылэм ипашэу Къулэ Аскэрбийрэ.

Лъэныкъоу зыщылажъэхэрэм-клэ заслуженнэ цлэр къафагъэ-шъошагъэу ар къэзыушыхъатыр тхылхэмрэ бгъэхалхъэхэмрэ аритыжыгъэхэу Мыеклопэ пси-хоневрологическэ интернатим иврачэу Гыщ Сэлэтчэрые, Ула-

пэ иучастковэ сымэджэщ ивра-ч шхъалэу Ллэхъусэжэ Зое, АР-м и Лышхъэу ыкълэ мини-стрэхэм я Кабинет я Админист-рация илофышлэу Надеж-да Гриценкэм, Къэралыгъо ака-демическэ къэзшъокло ансам-блэу «Налмэсым» ихудожествен-нэ пащэу Хьоджэе Аслъан, лъэпкъ хорэу «Рябинушка» зы-филорэ ипашэу Майя Дудник, искусствэхэмклэ Адыгэ респу-бликэ колледжым икълэзэгъаджэу Марина Скоркинам, Адыгэ рес-публикэ гимназием икълэзэгъа-джэу Емтиль Юсыф, Пшызэ къэралыгъо мэкъумэщ универ-ситетым икафедрэ ипашэу Шьонтыжъ Алий, спорт ухъазы-рынхэмклэ Гупчэм итренирэу Вячеслав Пчелинцевым, Феде-ральной казначействэм и Гъэло-рышлэплэу АР-м щылэм ипашэу Клэныбэ Русланэ, «Телевизи-оннэ каналэу «Къэбэртэе-Бэль-къары» зыфилорэ иотдел ипашэу Бэй Салисат, Къэра-лыгъо телерадиокомпаниеу «Адыгеим» ипашэу Жаклэмыкыо Вячеслав, ащ илофышлэхэу Джарымэ Еленэ, Тхьаркхъо-хэу Аминэт, Наталья Синицынам, Мыеклопэ къэралыгъо техно-логическэ университетым ика-федрэ идоцентэу Александр Кривошей, пшъэдэкълыхэу ыхы-рэмклэ гъунэпкъэ гъэнэфагъэ зилэ обществэу «Круиз» зыфи-лорэ ипашэу Татьяна Кали-нинам, АР-м и Лышхъэу и

Лыплэкълэ гъэлорышлэплэ ипа-щэу Бузэрэ Игорь, АР-м и Лышхъэу ыкълэ министрэхэм я Кабинет я Администрации иот-дел ипашэу Марина Гильдель-баум.

Джащ фэдэу АР-м и Лышхъ-хъэ иунашъоклэ журналистикэм ыльэныкъоклэ Адыгэ Респу-бликэм и Къэралыгъо премие афагъэшъошагъ Красногвардей-скэ район гъэзетэу «Дружба» зыфилорэ иредактор шхъалэу Виктор Алифиренкэм, Къэра-лыгъо телерадиокомпаниеу «Адыгеим» икорреспондентэу Аджырэ Замирэ, ирежиссерэу Оксана Ступкинам.

УФ-м гъэсэнэгъэмрэ шлэны-гъэмрэклэ и Министерствэ иуна-шъоклэ ащ итынхэмрэ щытху тхылхэмрэ афагъэшъошагъэхэу Мыеклопэ технологическэ уни-верситетым икафедрэ зэфэшъ-хъафхэм япашэу Елена Бо-гомоловам, Кудэе Светланэ, Ангелина Поповам, Аульэ Фа-тимэ, Къумпыл Анжеликэ, Мэрэтыкыо Мурат, ифакультет зэфэшъхъафхэм ядеканхэу Владимир Зарубиным, Пэфэ Фатимэ, идоцентэу Бгъэнэ Свет-ланэ, итхылъеджаплэ ипашэ игуадзэу Татьяна Никишинам, ихъарзынэщ ипашэу Лыхъэсэ Нуриет. «УФ-м гурыт сэнэхъат гъэсэнэгъэмклэ илофышлэ гъэшлуагъ» зыфилорэ цлэр къа-фагъэшъошагъ МКЪТУ-м ипо-литехническэ колледж ипашэ игуадзэу Галина Ковалевам, илофышлэу Михаил Колеснико-вым, университетым икыутамэу поселкэу Яблоновскэм дэтым иметодистэу Лариса Ганиевам.

ХЪУТ Нэфсэт.

Адыгеим и Лышхъэу Адыгэ Республикэм псауныгъэр къэухъумэгъэнымклэ иминистрэ лукагъ

Адыгеим и Лышхъэу Тхьа-клушынэ Аслъан Адыгэ Рес-публикэм псауныгъэр къэухъу-мэгъэнымклэ иминистрэу Мэ-рэтыкыо Рустем бэмышлэу зылоклэм, медицинэм илофхэм зытет тегушылагъэх.

Министрэм Адыгеим и Лышхъэу къыфилоагъ уэхэм ягъэунэ-фынклэ Гупчэм ишлын Мыеклоу-пэ зызэрэщыфагъэхъазырырэм фэгъэхыгъэу. Мы псэуалъэм пае бюджет заявкэр псауныгъэр къэухъумэгъэнымклэ федеральнэ Министерствэм лэклагъэхъагъэх. Республикэмклэ мы псэуалъэм мэхъанэшхо зерилоу ыкълэ Гупчэм ишлын ренэу аналэ зэрэтырагъ-тын фаер республикэм и Лышхъэу хигъэунэфыкыгъ.

Джащ фэдэу медицинэ фэлэ-фашлэхэр Адыгеим зэрэагъэца-клэхэрэм илофыгъуи лъылэсыгъэх. Мы ильэсым республикэм фел-дшер-мамыку лэзэплэ 5-рэ зы амбулаториерэ щагъэпсыгъэх.

— Непэ лофыгъохэр нахъ эклэтфагъэхэщ, псынклэу агъэ-псырэ унэхэр зэрэтшлыщтыгъэм тытекълэжынын фае. Тэ пшъэ-рылэу тилэр унэ дэгъухэр врачэмклэ сымаджэхэмклэ лэры-фэгъуштыр, ялофшлэнклэ ящык-лэу оборудованиер эклэ зы-члэтыщтыр дгъэпсынхэр ары, — хигъэунэфыкыгъ Тхьаклушынэ Аслъан.

Адыгеим и Лышхъэу ста-ционар медучреждениехэм лэ-зэгъу уцхэр зэралэклагъэхъэ-хэрэм къыклэупчлэ. Министрэу Мэрэтыкыо Рустем ащ къызэ-рэфилоагъэмклэ, мы лъэныкъом-клэ непэ лофыгъо щылэжъэп. Ащ нэмыкыу, Адыгэ Респу-бликэм псауныгъэр къэухъумэгъэ-нымклэ и Министерствэ отде-лыкълэу щызэхашагъэр ведом-ствэ учреждение пстэуми ацлэклэ аукционхэм ахэлэжъэн ыльэ-кышты. Джырэ нэс ежъ сымэ-джэщхэр ары лэзэгъу уцхэр къэ-зыщэфыштыгъэхэр.

— Мы ильэсым тэ тигухэлъ гупчэм тепхыгъэу тищыкълэу лэзэгъу уцхэмрэ оборудовани-емрэ къэтщэфынхэр. Ащклэ ахъщэу клэтыгъуаерэр нэмык

лэзэгъу уцхэм, гъомылапхъэ-хэм ыкълэ къэуцурэ лофыгъохэм апэлудгъэхэщт, — кылуат Мэрэтыкыо Рустем.

Министрэм къызэрэхигъэ-хъожыгъэмклэ, Адыгэ Респу-бликэм псауныгъэр къэухъумэгъэ-нымклэ и Министерствэ мы ло-фым пае 2013-рэ илъэсым мыл-коу къыфыхагъэкылгъэм ипро-цент 26-р клигъоен ыльэкылгъ.

Мэрэтыкыо Рустем джащ фэдэу республикэм и Лышхъэу къыфилоагъэу гъогухэм къащыху-рэ тхьамыклагъохэм ахэфыкыу-хъэхэрэм нахышлоу медици-нэ лэпылэгу ягъэгъотыгъэным тегъэлсыхъэгъэ программэм ти-республикэ хагъэхъанымклэ ама-лэу щылэхэм афэгъэхыгъэу. Ащ пае ищыкълэу тхылхэр псауныгъэр къэухъумэгъэнымклэ федеральнэ Министерствэм лэклагъэхъагъэх.

Гъогухэм атехъухъэрэ тхьа-мыклагъохэм бэ непэ ахэклау-дээр. Урысыем гурытымклэ ащ фэдэу тхьамыклагъоу къыщыху-рэм егъэпшагъэмэ, Адыгеим щыхэклауадэрэр фэди 1,5-клэ нахыб. Зигугъу къэтшыгъэ фе-деральнэ программэм зыхагъа-хэкълэ, республикэм имедучреж-дениехэр медицинэ оборудова-ниемклэ нахышлоу тегъэлсы-хъагъэ хуштых, Мыеклопэ рай-оным игупчэ район сымэджэщрэ поселкэу Инэм дэт сымэджэ-щымрэ компьютернэ томограф-хэр къафащэфыштых, лэпылэгу псынклэм икыулыку иавтопарки агъэклэжышты.

Адыгэ Республикэм програм-мэу «Онкология» зыфилорэ зэ-рэагъэцаклэхэрэм илофыгъуи мы зылуклэгъум щытегушылагъэх. Мы программэм игъэцклэн пае рес-публикэм сомэ миллион 442-рэ къыфатлупшыгъ. А ахъэзмклэ ящыкълэу медицинэ аппаратурэр ащэфыгъах, радиологическэ обо-рудованиер зыщагъэуцущт чы-плэм ипроект изэхэгъэуцон джы-дэдэм ыуж итых, республикэ бюджетым имылыкълэ ар агъэп-сышты.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу ипресс-кыулыку

Тафэгъушлэ!

Къунчыкхъохаблэхэу Мыеклоу-пэ щыпсэухэрэм яобществэу «Гугъэм» хэтхэр лъэшэу ягуапэу афэгъушлэх зэльашлэрэ врач-психиатрэу, ильэсыбэрэ Мыеклопэ психоневрологическэ унэ-интернатим лоф щызышлэгуу Гыщ Сэлэтчэрые (Налбий) Шамсудинэ ыкъом щытхуцлэу «Адыгэ Республикэм псауныгъэр къэухъумэгъэнымклэ изаслуженнэ лофыш!», журналист ыкълэ пуб-лицист цлэрылоу, Къэралыгъо телерадиокомпаниеу «Адыгеим» итхьаматэу Жаклэмыкыо Вячеслав Шумафэ ыкъом «Адыгэ Рес-публикэм изаслуженнэ журналист» зыфалорэ цлэ лъаплэхэр къазэ-рафагъэшъошагъэхэм фэшл.

Сэлэтчэрыерэ Вячеславрэ псауныгъэ пытэ ялэу, яунагъохэм адэтхъэжхэу бэрэ лъэпкъым, республикэм ыкълэ хэгъэгум джыри афэлэжъэнхэу тафэлъало.

Къунчыкхъохаблэмэ яобществэу «Гугъэм» игъэцэкълэу комитет.

Тафэгъушлэ!

Мыеклоу-пэ икълэцылкыу ыгыплэу N 34-у «Сказка» зыфилорэ икълэлэплэхэу Къайтыкыо Саньетрэ Мэщлэкъо Светэрэ бзыл-фыгъэхэм я Дунэе мафэ — гъэтхэпэм и 8-м — фэшл тафэгъушлэ! Тикълэцылкыу хэм яплун агуи апси зэрэхалхъэрэм пае ахэм «тхъашъуегъэпсэу» ятэлэ. Зигугъу къэтшыгъэ клэлэцылкыу ыгыплэу игруппэу «Цыплэа» зыфилорэ илофышлэхэм, джащ фэдэу ахэм къадэлэжъэрэ пстэуми шлоу щылэр эклэ къа-дэхуэнэу, гъэхъагъэхэр ашлынэу тафэлъало.

Ны-тыхэу С. Хъапый, Р. Нэгъой, Р. Одэждэкъу ыкълэ нэмыкхэр.

**«Зәфагъэр уигъэшлӕ хӕцӕу
Зыпкӕ уитӕу ренӕу иошсӕ.
Шӕбагъэр нитлӕм кӕкӕлӕцӕу
Нӕхъиор кӕиддзогошсӕ».**

Р. Ацумыжӕ.

Бзылфӕгъӕхӕм ямӕфӕкӕи ехъулӕу гуыцӕлӕу сшӕи сшӕи-гъоу сыккызышӕуцӕу тирес-публикӕ шыцӕлӕуохӕм, бӕмӕ зӕлӕшӕхӕрӕм ащыцӕп, шыт-хъум кӕмынӕцӕу, ышӕрӕр ымы-гъӕбагъоу мафӕ кӕс зыпкӕ-рылхӕр елӕлӕнцӕу зыгъӕцӕкӕ-рӕ адыгӕ бзылфӕгъӕ. Ар Адыгӕ республикӕ клиникескӕ сымӕ-джӕшӕм иврач шӕхӕлӕ зӕхӕ-щӕн-методическӕ иофшӕнӕмкӕ игуадзӕу Дӕху Нӕфсӕт ары. Мыц ыпӕкӕ Нӕфсӕт сылукӕ-гъӕу, тызӕрӕлӕгъуӕу шыты-гъӕп, ау сиофшӕн епхыгъу телефӕнӕкӕ тызӕдӕгуыцӕу хъу-щыгъ. Ары кӕс гу зылыстӕ-щыгъӕр зы: сӕд фӕдизӕу упшыгъу, угукӕ умырӕхӕтӕу, узфӕмырӕзӕжӕу ащ ыпӕкӕ ушытыгъӕми, Нӕфсӕт узыдӕ-гуыцӕу ыуж нӕмыкӕ шыпкӕу шылӕныгъӕм уеплӕштыгъ, ымӕ-кӕ шӕбӕ псы чӕр рӕхӕтым фӕдӕу уклӕдӕлукӕу, зӕхӕшӕзӕ укызыблӕхуытыгъ. Ары нахъ блӕгъу мы бзылфӕгъӕм нӕ-луас зыфӕсшы, кыздӕхъумӕ, идунай зыфӕдӕр зӕзгӕшӕлӕ сшӕигоу зыкӕхуыгъӕр.

Цыфым ынӕхӕм бӕ кыуалон альӕкӕрӕр. Нӕфсӕт зычӕс ка-бинетым сызычӕхӕм, бзылфӕ-гъӕ бӕрӕчӕтӕу, лӕдӕб дахӕ хӕ-лӕу кыспӕгъокӕлӕгъӕм шӕоры-шыгъӕ гори зӕрӕздымылӕгъӕм сицыхъӕ телы хуыгъӕ, сыда плӕмӕ ыдӕжӕ чӕхӕгъӕри, зы-фаери ащ ышӕлӕцӕу, цыфхӕм ары зӕрафыцӕу зӕсагъӕр, ежӕ ар ихабз. Ар мызӕу, мытӕу нӕрылӕгъу кысфӕхуыгъ ты-зӕдӕгуыцӕу.

Нӕфсӕт «кӕоджӕ интеллиген-цикӕлӕ» заджӕштыгъӕхӕ унагъоу Кошхӕблӕ дӕсыгъӕм кыхуы-хӕгъ. Янӕу Джанщыр илӕс

Дӕху Нӕфсӕт:

«Иофӕу сшӕрӕр сыгу рехъы»

40 медицинӕм шылӕжӕгъ, ащ шыцӕу илӕс 20-м врач-лабо-рантӕу Кошхӕблӕ сымӕджӕшӕм Иоф шишӕгъ. Ятӕу Хъусенӕ Но-вочеркасскӕ мелиоративнӕ ин-ститутым ыуж агрономӕу, район мӕкӕумӕц гъӕлорышӕлӕм иӕко-номист шӕхӕлӕу лӕжӕгъӕ, ау анахъ кыхӕзгъӕшӕ сшӕигоу журналистикӕми зӕрӕпӕблӕгъӕ-гъӕр ары. Район гъӕзетӕу «Путь социализма» (нӕужым «Путь Ильича» зыфӕлорӕм) икорреспон-дентӕу, ответственнӕ секретарӕу, редактор гуадзӕу иӕгъ, аужырӕ илӕсхӕм (1960 — 1964-рӕ илӕсхӕм) хӕу гъӕзетӕу «Социалистическӕ Адыгеим» Кошхӕблӕ районымкӕ исоб-корӕу шытыгъ.

— Сянӕ кызырӕиотӕжыӕрӕм-кӕлӕ, — елӕ Нӕфсӕт, — гуыцӕ-ныр зыщӕзгъӕжӕгъӕм кышчы-сыублагӕ медицинӕм сыфӕцӕгъ-ныри, сӕдӕжӕу хъуми, ащ сы-пӕблӕгъӕгъ. Къуаджӕм врачӕу удӕсыныр — шылӕныгъӕ шӕхӕф фӕд. Чӕши мафи медицинӕ Ио-фыгъохӕм сырашыхӕатыгъ, ахӕм сахӕтӕу сыкӕзӕтӕджыгъ. Сӕркӕ упчӕ кӕууцӕштыгъӕп еджӕлӕм ыуж сызыдӕкӕлӕштымкӕлӕ.

Дышӕ медалькӕ Кошхӕ-блӕ гуыт еджӕлӕр Нӕфсӕт кы-зеухым, Къӕбӕртӕе-Бӕлӕкӕр кӕралыгъо университетым ме-дицинӕмкӕ ифакультет чӕхӕгъ ыкӕи 1984-рӕ илӕсым терапевт сӕнӕхӕатыр илӕу Адыгеим кӕ-кӕлӕжыгъ. Мыц дӕжымы кыш-чыхӕдӕгъӕшӕ тшӕигоу Нӕфсӕт янӕ-ятӕхӕм яунагъо нӕмыкӕ Дӕ-ху лӕкӕуацӕр ыхӕу Адыгеим зыпари зӕримысыр. Револю-цием ыпӕкӕ Дӕхуӕхӕр Черке-сием кыкӕлӕжыгъӕгъӕх.

— Тянӕкӕ, Быхъхӕм альӕ-ныкӕокӕлӕ, яблӕнӕр лӕужым нӕ-сӕу тянӕжӕ-тятӕжӕхӕр сӕшӕх кӕсӕлӕхӕу, — елӕ Нӕфсӕт, — ау сятӕкӕ, Дӕхуӕхӕмкӕ, сыла-бӕмӕ, сятӕжӕу «террор плы-жымы» зышӕхӕ ӕрагъу кы-хӕзыхыжыгъӕм сышӕокӕлӕм слӕ-кыштӕп.

Дӕху Хъусен шӕзожыӕе зӕ-римылӕм кыхӕкӕлӕ, Нӕфсӕт уна-гъо зехъӕми ылӕкӕуацӕлӕ зӕ-блӕхуыгъӕп. А зӕкӕуакӕр адыгӕ бзылфӕгъӕхӕм ямыхабӕми, ащ лӕапсӕу илӕри кыбгурылӕнӕу шыт.

Нӕфсӕт иофшӕлӕу илӕсхӕр атефагъӕх лӕжӕапкӕр агъӕ-жыоу кызышӕатыштыгъӕ, ар зы-щымӕкӕлӕ дӕдагъӕм. Зыми шы-мыгуыгъу ыпху цыкӕлуи ригъ-джӕн, яни ишӕуагъӕ ригъӕкӕлӕм фаеу чыплӕ зеуцом, иофшӕ-плӕхӕр зӕблӕхуыцӕ фаеу хуы-щыгъ Нӕфсӕт. Илӕситфырӕ участковӕ врачӕу шытыгъ, нӕ-ужым онкологие диспансерым иполиклиникӕ ипӕцӕу Иоф ышӕгъ. Ау а лӕхӕхӕным тефӕу яни кызызсымаджӕм, адӕбз узыр илӕ зӕхуы, а диспансерым кы-лукӕлӕжыгъ.

— Сфӕшӕлӕгъӕп а чыплӕм, — елӕ Нӕфсӕт, — анахъ кыс-пӕблӕгъӕ цыфым кынӕу ылӕ-гъурӕр, ащ фӕдӕу, нахъ онтӕ-гъухуи мафӕ кӕс слӕгъуӕхӕ-рӕм лӕпылӕгъу, джӕуапӕгъу са-фӕхуын сымылӕкӕлӕ кӕхӕкӕ-рӕр зӕрӕмымакӕм сиукыштыгъ. Ары ащ сыккызыкӕлӕлӕжыгъ-гъӕр. Тхӕм ишыкуркӕлӕ, сянӕ непи кысшӕхӕарыт, ныбджӕгу кӕлӕлӕшӕу кызыгъот.

Диспансерым ыуж Нӕфсӕт хӕуакулахъ полицием (джы «Нар-коконтроль» зыфӕлорӕм) шылӕ-жӕгъ, зыгъӕлӕсфӕлӕу Лӕгъо-Накӕ иврач шӕхӕлӕуи Иоф ышӕгъ, псауныгъӕм и Гупчи иврач шӕхӕлӕ игуадзӕуи шы-тыгъ. 2011-рӕ илӕсым кышчы-ублагъӕу Адыгӕ республикӕ кли-ническӕ сымӕджӕшӕм иврач шӕхӕлӕ игуадзӕу Иоф ешӕ.

— Ащ фӕдиз иофшӕлӕлӕ зы-зӕ-блӕсӕхуы, — елӕ Нӕфсӕт, — сисӕнӕхӕт сыпӕчыжӕгъӕп, ре-нӕу сымӕджӕшӕм чӕц лутыгъо-хӕр (дежурствӕр) дӕсхышты-гъӕх, сымӕджӕхӕм бӕрӕ сахӕ-тыштыгъ. Терапиемкӕ апшӕрӕ катӕгорие сӕлӕш, сисӕнӕхӕт, сишӕныгъӕ сыдигъуи цыфхӕм афӕсӕгъӕлажӕ, ащ гуахӕхӕ хӕ-сӕгуагъ. Загъӕр, лӕшӕу сып-шыгъӕ зыхуырӕм, сӕнӕхӕтӕу кыхӕхсхыгъӕмкӕлӕ сыгу зӕбгъӕ-жӕуи кыхӕкӕлӕ, ау ар такыкӕ заулӕкӕ текӕлӕжы, сыда плӕмӕ сӕшӕлӕ нӕмыкӕ сӕнӕхӕт, нӕмыкӕ Иофшӕн ауштӕу сыгу фӕцагъу, сыгу рихӕу, цыфхӕм сишӕуагъ зӕрӕзгӕкӕлӕгъӕм рӕзӕныгъӕ хӕ-гуагъу зыгъӕцӕкӕлӕн зӕрӕсымылӕ-кыштыгъӕр. Иофӕу сшӕрӕр сыгу рехъы. Шыпкӕ, шылӕныгъӕр о узӕрӕфӕе закӕу зӕбгъӕфӕн плӕкӕлӕштӕп. Зӕпыгуо фӕмы-

хъоу сымӕджӕшӕм сычӕлӕтынӕу, врачӕу непӕ шӕукӕлӕ зигуыу ашӕхӕрӕм афӕдӕу чӕши мафи сымӕджӕхӕм сахӕтынӕу зӕрӕ-мыхуыгъӕр сыгу къеоу кыхӕ-кӕлӕ, ау етӕлани сӕри сфӕлӕкӕ-штымкӕлӕ сишӕуагъӕ ахӕм зӕрӕ-згӕкӕлӕрӕм сӕгъӕрӕхӕатыжы. Сынасыпышӕу тисымӕджӕщ чӕт врач лӕпӕласӕхӕм, лӕйтӕныгъӕ-шхо зыфӕсшырӕ Нӕхӕе Мирӕ Мосӕ ыпхуы фӕдӕхӕм, Иоф адӕсшӕлӕнӕу зӕрӕхуыгъӕр. Сӕри сишӕлӕлӕ ситӕу сӕлӕйтӕ.

Бзылфӕгъӕхӕм ямӕфӕкӕи ехъулӕу Нӕфсӕт ахӕм зӕрафӕ-лӕлӕуагъӕм «бзылфӕгъӕ на-сып» зыфӕлорӕм ащ мӕхӕнӕу ритырӕр кыбгурыгъӕлӕо:

— Апшӕрӕ гъӕсӕныгъитӕу зӕ-зыгъӕгъотыгъӕ спхъоу Анжелӕ, ар Абӕрдӕхӕм яныс, лфыгъӕ дахӕ ил, унӕгъо зыгуыложӕ зӕ-рыфагъӕр. Ащкӕлӕ унагъор пстӕ-уми апшӕ. Сшыпхуы ыпхуытӕу язырӕр Украинӕм шылӕу Иоф ышӕлӕзӕ, бырсырышхо ащ кы-зӕтаджӕм, лӕшӕу тигъӕгъумӕ-кыгъ, кӕкӕлӕжыфӕ тырӕхӕаты-гъӕп. Ари кытхӕхӕжыгъ. Сяни ылӕ тет, игукӕлӕу, игуыцӕлӕ фӕбӕ мафӕ кӕс зӕхӕтӕшӕш, зӕхӕтӕхыш, шыкур. Ащ елӕ бӕ-рӕ: «Зӕкӕлӕми лӕхыплӕхӕр, гупсӕ-хӕр тилӕх. Ахӕр гузӕжӕогъу чы-плӕ ифӕхӕу, лӕпылӕгъу уафӕхуын умылӕкӕлӕ хуы, лӕшӕу кын олӕгъу». Алахӕм хӕти щӕ-ухуы ащ фӕдӕм, псауныгъӕ Тхӕм кӕарет тигупсӕхӕм, тил-фыгъӕхӕм. Бзылфӕгъӕхӕр ялфыгъӕхӕмкӕлӕ рӕхӕатынхӕу, зӕо-банӕхӕм яжӕалымыгъӕ ахӕр шыухуымӕгъӕнхӕу Тхӕм елӕ. Тибзылфӕгъӕхӕр лӕушых, щӕлӕ-гъӕшхо ял, насыпышӕохуы, шӕу альӕгъуӕхуы, агъӕлӕплӕхӕу Тхӕм бӕрӕ щӕгъӕлӕх.

Тӕри мы зӕпстӕур кыдӕ-хуынӕу тыфӕлӕлӕо тшӕигоу Нӕф-сӕт.

ЖАКӕМЫКӕО Аминӕт.
Сурӕтыр лӕшӕынӕ Аспӕан тырихыгъ.

**Гъашӕм шӕлӕ-гъоу хӕтыр макӕп,
фӕбагъӕу ахӕм
фӕдӕп:
ным илӕшӕлӕгъи,
тым игукӕлӕгъи ...
Ау пстӕуми пӕсы-мышӕштыр
сянӕжӕ!**

Шхончыбӕшӕ Гош-хӕн 1936-рӕ илӕсым Джамбӕчыӕ кышчы-хуыгъ. Хӕгъӕгу зӕо-шхор кызыжӕжӕм, апӕ дӕкӕлӕгъӕхӕм ятӕ ахӕ-тыгъ, икӕралыгъо пае ащ ыпсӕ ыгъӕ-тылӕжыгъ. Сабый бын-унагъор янӕ изакъоу кылӕлӕтыгъ. Кынӕу

Тянӕжӕ дышӕ

ахӕр зыпхырыкӕлӕгъӕри макӕп...

Гошхӕн ныбжыкӕлӕу унагъо ихагъ. Ишӕхӕгъусӕу Къӕплӕн-рӕ ежыӕрӕ унӕгъо дахӕ зӕ-дашӕлӕгъ, сабыибл зӕдапӕлӕгъ. Ахӕм анӕмыкӕлӕу Къӕплӕнӕ ышыпхуы игъӕнӕмыс хуыгъӕм кыкӕлӕныгъӕ сабыиплӕыр ядӕж шылӕ зӕпытыгъ. Зӕхӕдз имылӕу исабийхӕри, ипшыпхуы иехӕри зӕдипӕлӕгъӕх, ыналӕ атыригъ-тыгъ. Ахӕм зӕкӕлӕми непӕ унӕгъо дахӕхӕр ялӕх, лфыгъӕхӕр кӕ-кӕлӕхуыхӕгъӕх, ащышӕхӕми кӕ-рӕлӕф-пхӕорӕлӕфхӕр ялӕхӕ ху-жыгъӕ.

Зӕшхӕм ащыцӕу тятӕу Рӕш-дӕ унагъом ылӕапсӕ кынагъ. Ащ илфыгъӕ нӕбгырицӕу ты-хуӕхӕрӕм тӕтӕрӕ нанӕрӕ та-кыкӕлӕрыхуыхӕнӕу тинасып кыхыгъ. Тызыгъӕсӕштыгъӕри, тезыгъӕаджӕштыгъӕри, кытӕу-бзӕштыгъӕри, зышчыкӕлӕгъӕм кытфӕгъубжыштыгъӕри тянӕжӕ ары. Ау тянӕрӕ тятӕрӕ амакӕ лӕтыгъӕу кыддӕгуыцӕлӕхӕу ащ

сыдигъуи афидагъӕп, «дахӕкӕлӕ агурыжӕуагъу» ылоштыгъӕ. Ти-унагъо шӕн-хӕбзӕ гъӕнӕфагъӕ илыгъ, ар уукъонӕу шытыгъӕп.

Мӕфӕкӕлӕ шылӕ зыхуыкӕлӕ, зӕ-кӕлӕри таджӕ кышчызӕрӕгъоин-хӕр тянӕжӕрӕ тятӕжӕрӕ якӕ-сагъ, кӕорӕлӕф-пхӕорӕлӕфхӕу нӕбгырӕ 15-м лӕшӕу ахӕр ащы-гушӕлукыштыгъӕх, арыгушхо-штыгъӕх. Тызчызӕрӕмылӕгъу-гъӕ уахӕтӕм шӕхӕадж хӕхъо-ныгъӕу ышыгъӕр нанӕрӕ та-тӕрӕ афӕтӕуагъ тшӕигоуагъ, апӕ кӕзылӕотӕштыр тӕзӕрӕмыгъӕ-шӕу тыбырсырӕуи хуыгъ.

Непӕ тятӕжӕ кытхӕтыжӕп, Тхӕм джӕнӕтыр кырет. Нӕ-нӕжӕ зӕкӕлӕми тытеубгъуагъ, мӕфӕкӕлӕ кӕс тызӕхӕхӕ, ащ ыгу кызырӕдӕтцӕештым тыпылӕ. Унагъом фӕгъӕхыгъӕ виде-отехыгъӕхӕм тызӕхӕсӕу тӕплы-жыныу тиклас. Ащ фӕдӕ мафӕ-хӕм тицыкӕлӕгъор тыгу кӕтӕгъӕ-кыжы, гъашӕлӕр кызӕкӕлӕкӕ-жыгъӕу кытшӕлӕшӕ. Кытхӕ-

хъогъӕ сабий цыкӕлӕхӕм тацӕ-гушӕлукы, ахӕм ягъӕсӕнкӕлӕ тя-нӕжӕ ныбжыкӕлӕхӕм яупчӕлӕ-жӕгъу.

Тинӕнӕжӕ дышӕу Гошхӕн жыгъо дахӕ илӕу елӕйтӕ. Ар кӕорӕлӕф-пхӕорӕлӕфхӕм кӕ-кӕлӕхуыхӕгъӕ нӕбгыри 8-м ащӕ-гушӕлукы, ахӕсынӕу иклас. Джыри ахӕм япчӕгъӕ кыхӕхӕнӕу яжӕ.

Тянӕжӕу щӕлӕгъӕшхо зыхӕ-лӕу, шӕу тӕлӕгъурӕм бзылфӕ-гъӕхӕм ямӕфӕкӕлӕ тыфӕгушӕло. Псауныгъӕ пытӕ илӕнӕу, ижӕу бӕрӕ тычӕлӕтынӕу, илфыгъӕхӕм адӕтхӕнӕу тыфӕлӕлӕо!

**Икӕорӕлӕфхӕу Рузан,
Аминӕт, Ердӕжыб.**

Нэгэ тигъээтэдждэхэр нэлүасэ
зыфэтшлхэмэ тшлюигъор Теуцожь
районымклэ Пшыкъуйхьаблэ щы-
щэу Шэуджэн Нэгъойхъан. Тызхэт
илъэсым игъэтхэпэ мазэ и 8-м,
бзыльфыгъэхэм я Мафэ зыщы-
хагъэунэфыкълэрэм, ащ ыныбжь
илъэс 90-рэ зэрэхъурэр, унэгъо
бын лужъу дахэ зэрилэр зызэхэтэ-
хым, ыдэжь тыклогъагъ. Зытэлъэ-
гъум итеплъэкли, илуплъэкли а
ныбжьэу зыфэтлугъэр зыкли фэд-
гъэшъошэгъахэп. Алахьэм бэгъа-
шлэ ешл, псынклэу мээеклэ, ишлэ-
жьи дэгъу. нэвтх.

Шэуджэн Нэгэойхъан кызызрыху-
хьагэр Джэджэхьаблэкэ мэкьумэщышэ
унэгьо лужьоу цытыгь. Ятэ-янэхэу Хьут
Ерэджьибэрэ Цацэрэ льфыгибл зэда-
гьотыгьагь, дахэу зэдапугьэх.

Шэуджэн зэшъхьэгуситүмэ 1924-рэ илъэсын игъэтхэпэ мазэ и 8-м Нэгъой-хъан къафэхьугагъ. Ицыкүгъом къыщегъэжагъэу хъупхъу, чанэу, нэутхэу, игулытэккэ иныбджэгъухэм къахэщэу шытыгъ. Джарын фæе къызыхэккыгъэри ныбжыккэ дэдэу, илъэс 15-м ыныбжэ нэмысыгъэу колхозым Иошлэныр щыригъэжэныр.

— А лэъхъаным джырэ фэдэу ныб-
жыкълэхэр еджэным пылъыгъэхэп, —
игукъэкълыхъэм ташегъэгъуазэ Нэгъой-
хъан. — Сэ еджэнымкӀэ зигурыӀо дэй-
хэм сашыщыгъэп, ау еджэным нахы
колхоз зэхэщэгъакӀэм хэхъэгъэ тх-
хэблэ пшэешъэжьыхэм сяхуапсэ-
щыгъ. Джары ссри я 4-рэ классыр
къызысэхым тутынлэжь бригадэм Ӏо-
фышӀэ сызкӀэкӀуагъэр. Тибригадирыгъэр
Джармэкъо Иляс. ТыныбжыкӀэти, кы-
ныр зыфэдэр тшӀэщыгъэп. Колхоз
кыжьэгъакӀэм ибыракъ тызэрэчӀэтым
тыргыушхоу, тычыгушӀукӀэу тылажьэ-
щыгъ. А лэъхъаным къэсэшӀэжьы Джэ-
джэхэблэ колхозым лэжьыгъэшхо кы-
зэрихыжьыщыгъэр. Тыгъужь Рэмэза-
нэ колхоз тхъаматэу щыгъ. Цыфхэм
лэжьыгъэу атефэжьырэр ежӀ колхо-
зым икузэкӀэтхэмкӀэ унагъохэм афа-
жэжьыти, ясагухэм афыдатэкъожьы-
щыгъ.

— Адэ лыгызчэ зау зитхамы-
клагьо зэхэтшлагэм ипшагьо тикэра-
лыгьо кышхьарыхэ зэхум лээхьа-
ныр сьд фэдагэу кьэпшлэжыра? —
сеупчыгь Нэгьойхан.

— Джа гушлогъо тлэклогъо ыпшъэклэ зигугъу къэсшыгъэр пщэгъо шлуцлэхэм агъэклогсагъ. Заор къэблагъэ зэхъум

лофүү тамыгэшлагьэ шьцлп. Илъэс 16-м ситыгь Едэпсыкьуае тыщцлэу кьазгьырхэмклэ олопхэр шьцагьэтлхэ зэхьум. Тэухьаблэ дамбэхэр шьдгьэпсыгьэх. Крымскэ тащи мэшлоку гьоухэр тагьэшлэу мэзитло тыкьэтэ. Тло зэлэптэу кьытатгьэгьэ унэм шьхьаныгьлупчы, пчы хэлъыгьлп. Джэжашьом

псэуаклоу Шэуджэн Аслъанбый шъхь-
гьусэ фэхьугь. Ащи колхозым лофшлэныр
щыпидзэжыгь. Зэо лъэхъаныгь, шы-
лаклары кыныгь. Зэуаплэм шылэхэр гъ-
шэхэгэнхэ фэягъэ. лофшлэнхэр зэккэ
цыхь кыучлэккэ зэшлуахыштыгъэ. Унэгъо
чэмхэр пхъэлалэм клэшлагэхэр жьо-
штыгъэх. Бзылшыфэгэхэм тамэккэ чы-
лапхьэр Краснодар кырахыштыгъэ.

— Сыда тамыгъэшагъэр? — игу-
щылэ кыпедзэжы Нэгъойхъан. —
Шуанэхэмклэ натрыф, тыгъэгъээ хъ-
сэхэр тпклэщтыгъэх, ягъо зыхьуклэ,
гъупчэхэмклэ кытыупкыжыхъэти, бганэ

гялээ лоф ышлагь. Апэрэ ильэсхэм кыиыгээ, зэклэ лофшлэнхэр лэклэ агэ-цаклэщтыгэх. Нэужым Хьот Казбек Пэнэжыкыое совхозым пащэ зыфашым, хульфыгэхэм тутыныр кыклячэу, бзылфыгэхэм ар машинэхэмклэ аблэу ышлыгьагь.

— Тибригадирьгээр Хякбуй Гэ-
зэуат, — ёо тигушылэгу. — Тилоф-
хэр дэгъоу клэкыштыгэх, тызэрэгэ-
чэфызи тьлажэьштыг. Тутыным со-
вхозым фэдэхоу кыфыхьштыгээ, тэри
лэжэпклэ дэгъу кьэдгяхэьштыгээ.

Дэгэюу лахьээс кызызрихыгьгэм да-
клоу илхьхьэгусэу Шэуджэн Аспанбий-
рэ (ар Пашковскэ мээ хьызмэтшлэлэм
илофышлэщтыг, нэужым Пшыкбуйхь-
блэ еджаплэм ильэс 20-рэ изавхозыг,
1991-рэ ильэсым идунай ыхьожьыг)
ежыиррэ унэгю дахэ зедашлагэ. Лфы-
гыбгыг зедэгьотыг, зедалыг, рагэ-
джагьэх. лошлэныр шу алыгэюу, адьа-
гэ ахэльэу зэдэлэжьагьэх. Непэ Бай-
зэт, Сахьидэ, Мосэ, Пшымафэ, Шу-
мафэ, Файзэт, Нэфсэт, Гоцсимэ, Рус-
льянэ унагьохэр ашлагьэх, бын дахэ-
хэр ялэхэ хьугьэ. Илфыгьэхэм ямы-
закьоу, Нэгьойхьан благэ кыфэхьу-
гьэхэри кыфэгьумэкльх, кыльэкдох,
ежыири зи кызызыригьанэрэп.

Шэуджэн Нэггойхан ибайныгэз кэзыгьэлягьохэрэм ащыц иайлыгыгьэхэм кьаклэхуыгьэхэу кьорэльфыми, пхьорэльфыми нэбгырэ 20-м еху зэрилэхэр. Нэггойхан хэклигьэхэу, «мам», «нан» кьезылоу ыныбжь ильэс 90-рэ зыщыхуэрэм кыфеклолэцтхэр нэбгырэ 60 фэдисым нэсы. Ащ фэдэу льфыгьэхэмкэ баеу адыгэ шьолырым цыфыбэ кымыкынынэу кьытцэхэу.

— Синысэхэр хуульх, чаных, лэ-
шэу сагъэразэ. Къыслэхэс сиклалэу
Пщымафэрэ ащ ишхъхэгъусэ Римэрэ
къысфамышлэрэ чылэп. Тхъаеггэпсэху
экэлэри, синысэхэри, янэ-ятэху ахэр
зыплугъэхэри, — ело Нэгъойхан.

Нэгбейхъан имэфэкыкыкы тэри тыфэ-
гушло, псауныгъэ пытэ илэнэу, шлоу
шылэр кыдэхъунэу тыфэлъало.

НЭХЭЕ Рэмэзан.

уарзэр тетэкьуагъэу тыхэлъыштыгъ.
Шъхъанти тклэлъыгъэп. Тэ, бзылъфы-
гъэхэм, нахь унэхшор къытфэгъэзэ-
гъагъ, къыпыт унэ цыкълум хуълъфыгъэ-
хэр илъыгъэх. Сигъусагъэх тичылэклэ
Къат Рэбихъат, Джармэкъо Бирамхъан,
Пэнэжыкьуаеклэ Псэунэкъо Шамсэт,
Ленинэхъаблэклэ Хъэшхуанэкъо Ну-
риет, нэмьклхэри.

Заор ащ шылээ кьежъагъэмэ, а
къэбар гомылур зыщызэхихыгъэр тшлэмэ
тшлоигъуагъ.

— А мафэр егъашлэм сцыгыушхэрэп. Игугыу зысшыжыккы сыгу егъэузы. Тирайонккэ кьутырхэу Шевченкэмрэ Краснэмрэ азыфагу иль гьогур тшы- шытыгъ. Мыжыо кьашхэрэ кьазгыр- хэр тыгъэу, носилкэхэмккэ гьогум тет- такъоштыгъ. Шыоу лы горэ къэси, заор кьыэрэжыагъэр кьызытелом, лэ- мэ-псымэхэр члэттэкъухи, тыгынуу едгъэжыбагъ, — ело Нэгъойхан. — Нэмыцхэр кьызыэккохэми тыклэззэу, кьыталоштыр, кьыташлэштыр тымышлэу тыхэтыгъ. Жыы кьызытцэжыагъэр тид- зэккккккккк кьушхъэм кьызычлэккыж- хэр ары.

1943-рэ ильэсым Хъут Нэгъойхъан
Пшыкъуйхъаблэ шыш к'элэ лэжьэк'о-

тшлыщтыгъэх, ахэр тамэкIэ кыхыэт-
хыжыщтыгъэх. Натрыфыр IэкIэ кIэт-
чыжыщтыгъ, тыгъэгъазэр хьамэщ
плъышъоу тэр-тэрэу тшлыщтыгъэхэм бэ-
щыхэмкIэ ащтыуыжыщтыгъ. Тфатхы-
щтыгъэр трудодень. Ащ зыгорэ кы-
кIэлоным ычыпIэкIэ, бжыхьэр чыфэ
кыттефэжыщтыгъ. ЗэкIэ зыфатшIэ-
щтыгъэр тизеолIхэр, Теклонымэм икы-
дэхын кьэгъэблэгъэгъэныр ары.

Нэмыц техаклохэр зэхагьэтакьюи, Те-
клоныгээр тидзэхэм кьызыдахым цыф-
хэм ягушлоклагьэр шыгьуншэрэп. Ау
«тхьамыклагьор изакью кьаклорэ».
Кьодждэс тхьамыклэхэм жьы кьэщэ-
жыгьюу, мамыр шылакэм клэгүшүхэзэ,
мэкью-мэщэу пым эзигьэкьюагьэр
зыпкь рагьэуцожьынэу рагьэжьагьэу
гьэблэшхом ибэлахьы кашьхьэрыу-
цогьагь. Ау кьынэу аригьэльэгьугьэр
нэпэ кьэзынэсыгьэм цыфхэм ащи-
гьүпшэрэп.

Джащ фэдиэ тхьамыклагъор зыпэ-
клэклыгъэмэ ащыщ Нэгъойхъани. Ау
ащ пае къэщтагъэп, ыгу ыгъэклодыгъэп,
пытагъэ кызыгъафзээ псэугъэ, лэ-
жыгъэ. Зэо ужым Шэуджэн Долэт-
чырыне зипсэщэгъэ тутынлэжэ бригадем
хахы. ллэшлэгъу шанэрэ иыштху ари-

НЭГЪОЙХЪАН
илъфыгъэхэр
ибайныгъ

Нэгбейхъан
хэкигъэху,
«мам», «нан»
къезыоу ынйбжь
илъэс 90-рэ зы-
щыхурэм къы-
фэклэлэштхэр
нэбгырэ 60 фэ-
дизым нэсы. Ащ
фэдэу лъфы-
гъэхэмкIэ баеу
адыгэ шъольфы-
рым цыфыбэ
къимыкIынэу
къытщэху.

Тло зэпытэу кыы-
татыгъээгъ унэм
шъхъаныгъууп-
чыи, пчыи хэ-
ллыгъэп. Джэ-
хашом уарзэр
тетэкъуагъэу ты-
хэлъыщтыгъ.
Шъхъанти тклэ-
ллыгъэп. Тэ,
бзылфыгъэхэм,
нахъ унэшхор
кыитфэгъэзэ-
гъагъ, кыыпыт
унэ цыкълум
хъулыфгъэхэр
иллыгъэх.

Лышъхьэм зырегъэблагъэм...

2012 — 2013-рә ильэс еджэгъум икӀ-уухэмкӀэ УФ-м гъэсэнэгъэмрә шӀэ-ныгъэмрәкӀэ и Министерствэ зэфӀхьы-сыжхэр ышыхы, Урысыем иеджәплә 500 анахь дэгъухәу кыыхыгъэх.
Ахэм якӀлӀеджакӀохэм предмет зэфӀшъхьафхэмкӀэ Урысые олимпиадә-хэм хагъәунәфыкӀырә чыпӀэхэр къа-щахыгъэх, зыкӀ къэралыгъо ушӀтын-хэм якӀлӀуххэмкӀэ анахь дэгъухәу кыычӀкыгъэх, ахэм ахәфагъ Адыгэ республикә гимназиери. ЕджаплӀэм ипа-щәу КӀыкӀ Нуриет бәмышӀәу АР-м и Лышъхьэ ригъэблагъагъ, тә ащ гушчыӀәгъу тызыфӀхъум зытегушчыӀәгъэхэм тыкӀәупчӀагъ.

— КӀәкӀәу зигугъу тшыгъэр гимназием нәпә ишыӀаӀ, игъ-хьагъэхэр, лӀоф зыдишӀләрә лъэ-ныкӀохэр, тапәкӀә тӀлофшӀән зэрәгъәпсыгъәштыр арых.

Тә тӀеджаплӀә ильэс заулә хъугъәу гъэсэнэгъәм илоф на-хышӀлоу зэхәщәгъәным (модер-низацием) кыдылӀытәрә лъэ-ныкӀәуи 6-м тетәу лӀоф ешӀә. Ахэм ащыц егъәджәнымкӀә шәпхьаӀкӀэхэм атәхьәгъәныр. Ащ фәдәу гимназием иублӀәпӀә класс 17-у кӀәлӀәцӀыкӀу 410-рә зәрыс-хэр шәпхьаӀкӀэхэм атәтәу етә-гъәджәх. Я 5-рә классхэм арыс кӀәлӀәцӀыкӀуи 110-ри а егъәджа-кӀәм тетәу еджәх, — кӀәуәтә КӀыкӀ Нуриет. — ЗишӀә шӀәгъо-шӀоу, сәнаушчыгъә зыхәлӀ кӀәлӀә-еджакӀохэм тынаӀә атет. Ащ фәдәу 2013-рә ильэсым Уры-сые олимпиадәхэм нәбгырә 315-рә ахәлӀәжәгъ. Ахэм ащы-щәу 86-мә хагъәунәфыкӀырә чыпӀәхэр къахыгъэх. Респу-бликә олимпиадәхэм нәбгырә

15 ащатекӀуагъ. ТикӀәлӀеджа-кӀохэр урысыбзәмкӀә, экологи-емкӀә, биологиемкӀә, химиемкӀә, адыгабзәмкӀә ыкӀи ОБЖ-мкӀә анахь дэгъу хъугъэх. Я 9-рә классым щеджәрә Дарья Дзыба биологиемкӀә Урысые олимпи-адәм щытекӀуагъ.

Ащ фәдәу республикә фести-вальхэм, гушчыӀәм пае, физи-кәмкӀә, чыӀопсым икӀәухъу-мәнкӀә, правоведениемкӀә, та-риххымкӀә ахәлӀәжәгъэх ыкӀи анахь дэгъухәу кыыхагъәшчыгъэх.

Тигъәхьагъэхэр зынапәр кӀә-лӀәегъәджә дэгъухәр арых. Ахэм ащышчыбәхэм шыкӀәкӀәхәр агъ-фәдәхәзз егъәджән лӀофшӀәныр зәхәщә. АцӀә кӀәсломә сшӀоигъу адыгабзәмкӀә езыгъәджәхәрә ГӀукӀәлӀ Мариет, Мәлгощ Лидие, тариххымкӀә ыкӀи общественнә дисциплинәхэмкӀә кӀәлӀәегъәджәу Ирина Цвелиховская, хыса-пымкӀә кӀәлӀәегъәджәхәу Зи-наида Бузумурга ыкӀи Елена Лабинцева, урысыбзәмкӀә кӀә-

лӀәегъәджәу ТхьаӀкушынә Ма-ринә ыкӀи нәмыкӀхәм.

Модернизацием кыызәрәди-лӀытәу, кӀәлӀәегъәджәхэм ялӀә-жыапкӀә зәрәхәдгъәхьощтым ре-нәу тыпылӀ. ЛӀәжыапкӀәр нәпә экономикәм илофшӀәхәм къа-гъахьәрәм фәдиз, нәбгырә зы-рызхәм нахыбы кӀәлӀәжы. лӀофшӀәным кӀәгъәгушӀугъәнхәм-кӀә фондым кыыхәтхызә, кӀәлӀә-егъәджә дэгъухәм ятәты, арын-кӀи хъун мы аужырә ильәситӀум нәбгырә 20-м ехъу тӀеджаплӀә кызыкӀылухьагъәр.

КӀәлӀәеджакӀохэм япсауныгъә гъәпытәгъәным, ар зәщымы-кӀоным ренәу тылӀәплӀә. Ахэм япсауныгъә изытет тәуплӀәкӀу, куп-купәу зәтәтәфы ыкӀи шъхьадж иамал епытыгъәу лӀоф дәтәшӀә.

ЕджаплӀэм илофхәр ежә-ежы-рәу зәригъәзекӀонхәмкӀә гим-назием и Совет лӀоф гъәнәфагъә ешӀә. ТӀлофхәм шъхьәихыгъәу тащатәгушчыӀә педсоветхәм, ны-тыхәм язәлукӀәхәм, гимназием исайт.

Шъхьафәу утегушчыӀәнәу тәфә сәкъатныгъә зӀә кӀәлӀәцӀыкӀухәр яунәхәм арысхәу, Интернетыр дгъәфәдәзз, зәрәдгъәджәхәрәм. А егъәджакӀәм и Гупчә гимна-зием хәтәу мәлажә. 2010-рә ильэсым илоныгъо мазә кы-щәгъәжәгъәу Гупчәм лӀоф ешӀә, нәпә ащ нәбгырә 50 фәдиз щырагъәджә. Ахәр апәрә классым кыщәгъәжәгъәу я 11-рәм нәс яеджакӀох. КӀәлӀәцӀы-кӀухәм якӀкышӀәопкӀә шыкӀәгъә ялӀәми, якӀыылкӀә ялӀәгъухәм афәдәх. Ахэм зәкӀәми ящыкӀә-гъә техникәр яӀ, Интернетым епхыгъәхәу еджәх.

Гупчәм щезыгъәджәрә кӀәлӀә-егъәджәхәм яшӀәныгъәхәм ренәу ахәгъәхьогъәным тынаӀә тет зә-пыт. Ахэм зәнәкӀокухәр афы-зәхәтцәхәу бәрә мәхъу. Гу-шчыӀәм пае, бәмышӀәу «Анахь дистанционнә урок дэгъу» зы-филорә зәнәкӀокум кӀәлӀәегъә-джә 33-рәу хәлӀәжәгъәхәм яурокхәм егъәджәнымкӀә базәу тӀләр къагъәбаишт.

Ахэм ыкӀи нәмыкӀ лъэныкӀо-хәм яхыӀлагъәу Лышъхьәм кыфәсӀогагъ.

— Тхьауегъәпсәу.

СИХЪУ Гошнагъу.

зәпхыныгъәхәмкӀә ыкӀи къә-бар жъугъәм иамалхәмкӀә и Комитет исайтәу [www. adyg-komnasc.ru](http://www.adyg-komnasc.ru) зыфилорәм нәлуасә зыщыфӀәшӀушын шӀуӀлӀәкышт, Адыгэ Республикәм и Прези-дент 2008-рә ильэсым мә-лӀылӀфәгъум и 30-м ышыгъә унашӀоу N 41-р зытетәу «Жур-налистикәм ыльӀәныкӀәкӀә Адыгэ Республикәм и Лышъхьэ ишӀухьафтын ехы-лагъ» зыфилорәр ащ кышчы-хаутыгъ.

Документхәр комиссием исе-кретарь — Адыгэ Республикәм лӀәпкӀә лӀофхәмкӀә, лӀәкыб къә-ралхәм ащыпсәурә тӀлӀәпкӀә-гъухәм адырӀә зәпхыныгъә-хәмкӀә ыкӀи къәбар жъугъәм иамалхәмкӀә и Комитет итхьа-матә игуадзәу А.В. Лузиным кыӀәкӀәжъугъәхьанхәу тышӀо-лӀәу. **Тел. (8772) 52-46-91, факсыр (8772) 52-10-16, mail: [komnasc01 @ ramler.ru](mailto:komnasc01@ramler.ru), ур. Кре-стьянскәр, 236, я 44-рә каб.**

АДЫГЕИР ашӀогъәшӀәгъон

ТелефонкӀә къатыгъ. Адыгэ Республикәм и Къэралыгъо академическә лӀәпкӀә ансамбләу «Налмәсым» икӀәшӀуакӀохәу Бәрзәдж Дианәрә Нәгъой Мадинәрә Олимпиадә джәгунхәу Шъачә щыкӀуагъәхәм якультурнә программә хәлӀәжәгъэх.

— Паралимпиадәми тыхәлӀәжәхәу тырагъәблагъагъ, — кы-талуагъ Бәрзәдж Дианәрә Нәгъой Мадинәрә. — Тиреспубликә кыкӀәупчӀәх. «Налмәсым», «ИслӀамыем», тишән-хабзәхәм афәгъәхыгъә кӀәгъәлӀәгъонәу экранышхом кытыридзәрәр хьаӀкӀәхәм ашӀогъәшӀәгъон. Тә тыкӀәшӀошт, искусствәм ехыӀлӀәгъә къәбархәр къафәтӀотәштых.

ЕМТӀЫЛЬ Нурбий.

Сурәтым итхәр: Бәрзәдж Дианәрә Нәгъой Мадинәрә.

ШыкӀәкӀәм техьагъәх

2014-рә ильэсым гъәтхәпәм и 1-м кыщәгъәжәгъәу Адыгэ Республикәм инотариусхәр къа-кӀәнырә мылӀкум (наследствен-ным) игъәзекӀонкӀә къәбар-лӀыгъәлӀәс шыкӀәу «Наследство без границ» зыфилорәм техьа-штых.

ШыкӀәкӀәм кыпкырыкы-хәзә кӀәныжӀ лӀофыр агъәпсы-нымкӀә джы цыфхәр ежә зы-фәхә нотариусым еклӀәлӀәнхә амал ялӀәшт. КӀәныжыр къа-фзыгъәнагъәр зыщыпсәуштыгъә шӀоӀырым кыыхыубытәу ла-жьәрә нотариусым зыфагъә-зәнәу фытыныгъә ялӀә хъугъә.

ГушчыӀәм пае, кӀәныжым кӀә-дәухәрәр нәбгырә заулә мәхъу-хәмә, ахәм яӀоф зәхәзыфыштыр апә нотариусәу даохәрәм ащыц зызыфигъәзәгъәр ары. Адрә-хәри шӀоӀәкӀ имыӀәу а нотари-ус дәдәм еклӀәлӀәнхә фае. ЗыкӀ электроннә еклӀәлӀәкӀәу («eNot»)

зыфилорәр нотариусхәм яӀоф-шӀән лӀыплӀәшт ыкӀи доку-ментхәм яятӀонәрә экзәмпляр амышӀыным анаӀә тырагъәтышт. Къәлогъән фае ыпәкӀә кӀәныжӀ лӀофым епхыгъә упчӀәхәр рес-публикәм щызәхәфхьанхәм пае чыпӀәу зыщыпсәухәрәр ыкӀи лагъәм ыӀәкӀәуацӀә кыызәрә-ригъәжьәрә хьарыфым елӀы-тыгъәу зәрагъәпсыштыгъәр.

КӀәныжӀ лӀофхәм ягъәзекӀон-кӀә централизованнә шыкӀәм зы-техьәхәм, Адыгэ Республикәм и Нотариальнә палатә УФ-м ишӀоӀырхәм янотариальнә па-латә гохьагъәу мы шыкӀәкӀәм-кӀә лӀоф ешӀә ыкӀи республикәм инотариат цыфхәмкӀә еклӀәлӀә-пӀәшӀу хъуным ынаӀә тет, зы-фәхә нотариусыр кыыхахыным-кӀә амалышӀухәр аретых.

Адыгэ Республикәм и Нотариальнә палатә ипресс-кӀулыкӀу.

Шапхьәхәр амыукӀонхәм фәшӀ

МыекӀопә гарнизоным идзә прокуратурәрә мы гарнизоным идзәхәм япәцәхәмрә дзәхәм ясатырәхәм ягъәпытән, дзә кӀулыкӀушӀәхәм Уставым кы-щыдӀәлӀытәгъә шапхьәхәр амы-укӀонхәм атәгъәпсыхьәгъә лӀофтхьәбзә зәфӀшъхьафхәр 2014-рә ильэсым имәзәе зә-рахьагъәх.

Зигугъу къәтшыгъә лъэны-къом шапхьәхәр щымыгъәукӀо-гъәнхәр МыекӀопә гарнизоным идзәхәм япәцәхәмрә проку-ратурәм илофшӀәхәмрә япшӀә-рылӀ шъхьаӀәхәм ащыц ыкӀи ащ ренәу анаӀә тырагъәты. ГушчыӀәм пае, дзә частәу

N 21797-м идзә кӀулыкӀушӀәхәм апае прокуратурәм илофшӀәхәр дзә кӀулыкӀушӀәхәм уставыр аукозә бзәджәшӀагъә зызәра-хьәкӀә уголовнә пшӀәдәкӀыжъәу арагъәхыштым фәгъәхыгъә лекцием къеджагъәх. Ащ нә-мыкӀәу, дзә кӀулыкӀушӀә 11-у дзәмкӀә шапхьәу щыӀәхәр зы-укӀон зыӀәкӀыштхәми зыры-зәу адәгушчыӀагъәх.

МыекӀопә гарнизоным идзә прокуратурә мыщ фәдә лӀоф-шӀәныр тапәкӀи лӀыгъәкӀотәшт. Лекциехәм анәмыкӀәу кӀулы-кӀушӀәхәм юридическә консуль-тациехәри афызәхәшәнхәу ра-хъухьә.

МәкӀәгъәлӀу

2014-рә ильэсым журналистикәм ыльӀәныкӀәкӀә Адыгэ Республикәм и Лышъхьэ ишӀухьафтын афәгъәшӀошәгъәнымкӀә зәнәкӀокум шъхьәихыгъә зәхәщә

Адыгэ Республикәм и Прези-дент 2008-рә ильэсым мәлӀылӀ-фәгъум и 30-м ышыгъә унашӀоу N 41-р зытетәу «Журналис-тикәм ыльӀәныкӀәкӀә Адыгэ Республикәм и Лышъхьэ ишӀу-хьафтын ехыӀлагъ» зыфилорәм диштәу 2014-рә ильэсым жур-налистикәм ыльӀәныкӀәкӀә Адыгэ Республикәм и Лышъхьэ ишӀу-хьафтын афәгъәшӀошәгъәным пае шъхьәихыгъә зәнәкӀокум зэрәзәхәцәрәмкӀә макъә къа-гъәлӀу.

ЛъэныкӀәуитӀукӀә шӀухьаф-тыныр афагъәшӀошәшт: гъәзет-хәм (журналхәм) къащыхаути-гъәхәм апае шӀухьафтынәу ара-тыштыр сомә мин 50, теле-радиокъәтынхәм апаий шӀу-хьафтыныр сомә мин 50 мәхъу.

Журналистикәм ыльӀәны-кӀәкӀә Адыгэ Республикәм и Лышъхьэ ишӀухьафтын афә-зыгъәшӀошәрә комиссием шӀу-хьафтыныр зыфәгъәшӀошагъәмә хъунәу къагъәлӀәгъогъә жур-налист лӀофшӀагъәхәмрә доку-ментхәмрә 2014-рә ильэсым чъәпыогъум и 1-м кыщәгъә-жъагъәу шәкӀогъум и 1-м нәс ештәх ыкӀи 2014-рә ильэсым шәкӀогъум и 1-м кыщәгъәжъа-гъәу шәкӀогъум и 30-м нәс ахәм ахәплӀә.

ШӀухьафтыныр зыфәгъәшӀо-шагъәмә хъушт лӀофшӀагъәр кыызәрагъәлӀәгъорә ыкӀи зә-раштерә шыкӀәм Адыгэ Рес-публикәм лӀәпкӀә лӀофхәмкӀә, лӀәкыб къәралхәм ащыпсәурә тӀлӀәпкӀәгъухәм адырӀә

Цыфыр дэгъу дэдэу пшлэ зыхъуклэ, къеплолэн плъэкыштыр маклэп. Джащ фэдэу непэ зигугъу къэсшымы сшлоигъор сикъоджэгъоу, тиклэлэгъум зы еджаплэ къыщыздеджагъэу, нэужым

силофшлэгъугъэу, джы къызнэсыгъэми сызшымыгъупшэу, сэри сшымыгъупшэу, сишъэогъу гупсэу, лофшлэным иветеранэу Клэсэбэж Нурбий Джыраслэан ыкьор ары.

лофшлэклэшлэ зылэклэлъ цыф

Нурбий 1939-рэ илэсым гъэтхэпэм и 6-м къуаджэу Пшыжхъаблэ къыщыхугъ. Ятэу Джыраслэанрэ янэу Хъаджэтэрэ клэлиплэу ялэр зеданлузэ, Нурбий илэсиплэ нахь ымыныбжэу янэ ныбжыккэ дэдэу идунай ыхъожьыгъ. Тыр зыхэфэгъэ лофыр хылыагъ. Хэкыплэу илагъэр клэлэцлыкы быныр дахэу зезышэшт ыккы ахэм ныафэхъушт бзылфыгъэм иккыхэхын, изэгъэгъотын арыгъэ. Ащ фэдэу нэужым тым шхъэгъусэ фэхъугъэ Дзэхъанэ клэлэхэр зэриубытылагъэх ыккы илэс зэфэшхъафхэм ахэм аруагъу клэлэцлыкыиплэ къыхъухагъ. Унагъор бын лужу хъугъэ. Нахъыжхэр колхоз губгъом шылажъэхэ зыхъуклэ, лфыгъэмэ анахь такырхэр цыкълухэм алыплэщтыгъэх. Джащ фэдэу шхъаджэ илоф лэхь ыгъэцаклэу, зедэлэжхэзэ псэуштыгъэх.

Нурбий еджаплэм члэсыгъ колхозым шылэжхэнэу зыре-гъажьэм. Нэужым, ыныбжэ зекъум, дзэм къулыкъур щихы-нэу 1959 — 1962-рэ илэсхэм Туркмением ашагъ. Илэсишхэр ныкьорэ ащ къэти къызэкложьым, Мыекьуапэ дэт автошкөлэм шеджагъ. Ащ нэужым икьоджэ колхозми, гъунэгъу къутырэу Чернышовыми шоферэу лоф ащишлагъ. Исэ-нэхъатккэ ищыккэгъэ къулайныгъэхэр дэгъоу къызылэклэ-гъахъэхэм, 1968-рэ илэсым Мыекьуапэ зыкыгъэзэжыгъагъ ыккы «Адыгейская специализированная база комплектации «Сельхозтехника» зыфа-лоштыгъэм лоф шишлэнэу лухъэгъагъ. А уахътэм къыше-гъэжыагъэу игъогу «шхонтлэ» зэпытэу, имашинэ зехъаклэ-ккы, ипшъэрлэхэр зэрэзэшлуи-хэрэмккы илофшлэгъухэм къа-хэцэу, ыгу етыгъэу, ищытху нэмыккы арымыгъалоу илэс 45-м ехурэ лоф ышлагъ. А уахътэм къыклоцккэ зэфэ-шхъафхэу Москва, Саранск, Горький, Подольск, Петушки, Истра, Владимир, Ярославль,

Тбилиси, Ростов, Краснодар ыккы ахэм анэмыккыбэм къаришхыгъэ зышылажъэщтыгъэ базэм, нэужым транспортнэ предприятиеу «Адыгейскагропром-транс» зыфилоштыгъэм, Адыгэ хэкум иколхозхэм ашагъэфедэшт лэмэ-псымэу зэрицагъэр къэпчыгъуай. Ежъ сэнаушыгъэу, чаныгъэу хэлхэм къахэкыккэ, зынэмысыгъэ къуапэ Урысыем итын фаеп.

лофшлэклэшлэум икьулайныгъэхэр Нурбий зэрэлэклэхэм пае ренэу исурэт Шытху пхъэмбгъум тетыштыгъэ. Социалистическэ зэнэкьокъухэм сыдигъуи пэрытныгъэр къащы-дихыштыгъэ. Ащ къыхэккэуи шытху тхылхэмрэ бгъэ-халхъэхэмрэ илэс зэфэшхъафхэм къыратыгъэх. Ащ фэдэх шытхуцлэхэу «Победитель социалистического соревнования 1974 года», 1975-рэ, 1976-рэ, 1984-рэ илэсхэм «Ударник коммунистического труда», «Победитель социалистического соревнования 1977 года» зыфилохэрэр ыккы ахэм анэмыккы хэри.

Нурбийрэ сэрэрэ гуцылэгъу тызызэфэхъуккэ, лоф зыдишлэгъэ ныбджэгъухэмрэ лэшхъэтетыгъэхэмрэ бэрэ ягугъу шуклэ къешлы, дахэккэ ацлэ къырело. Ренэу зигугъу ышырэмэ ащы-

Арэу зэрэхъугъэм къыхэккыккэ Хъагъур Асфар зипэцэгъэ Мыекьопэ хыалыгъу-гъэжъэ комбинатим илофшлэн шылэ-кыуатэ ыккы ащ лоф шишлэзэ пенсием маккэ. Ау «икъун лоф зэрэсшлагъэр» ылоу ылэхэр зэтэдзагъэхэу зы мэфэ закъуи нэужым шысыгъэп. Ицлыкыгъом къышегъэжъа-гъэу хыалэлэу, ишъыпкъэу, ыгу етыгъэу зилоф зыгъэцаклэзэ есагъэр, гъэнэфагъэ, лоф ымышлэ зыхъуккэ, «сымаджэ» зэрэхъурэр. Джащ фэдэ цыфхэу лофшлэныр шлу зылыгъухэрэм ащыщ сишъэогъур.

Нурбий унэгъо да-хы ил. Ишхъэгъусэу Нэфсэтэрэ ежыррэ шъэуиц зеданлу-гъэ. Яклалэхэу Аслъани, Заури, Азэматэ унагъохэр ялэх. Шхъаджэ сэнэхъатэу зэригъэ-гъотыгъэмккэ мэлэжъэ. Нурбий икьорэлъф цыкълухэм лъэш дэдэу ащэгъушлыкы, гъэсэлэтхы-дэхэр афешлых. Ахэр цыкълу-хэзэ лофшлэныр шлу зэрари-гъэлэгуштым лъэшэу ыналэ тет, илахышлуи хешлыхэ ыккы ицыхъэ тель: цыкълузэ клэлэм лофшлэныр шлу зегбгъэлэгъу-ккэ, цыф тэрэз хъушт. Бэрэ сишъэогъу къылоу зэхэлхышт: «Зэрэнафэу, лофшлэныр ары цыфыр цыфы зышыгъэр. Ло-фынчъэ зышыхурэм цыфыр мэклоды». Ащ шыпкъагъэу хэ-лымккэ Нурбий демыгъэштэн плъэкыштып.

Непэ, Нурбий къызшыхъугъэ мафэр зышыхыгъэунэфыккырэм, тыгу къыдделэу тыфэгъушлэ! Игъа-шлэ кыхъэу, ибын-унагъо дат-хэу, зижышхыгъэ мафэ хъушт-хэм ащыщ хъунэу фэтэлэ!

БАТМЫТ Гьукк.

Чыфэ зытелъхэр агъэпщынагъэх

Къиныгъо зэфэшхъафхэм зэрарихъылэхэрэм ыпккэ къыккэу хъызмэтшлэплэхэм лэжъапккэм-ккэ чыфэхэр ащызэтэохэу къыхэккы. «Адыгея-статим» зэлуигъэккэгъэ пчъагъэхэм къызэ-рагъэлъагъоштыгъэмккэ, аужырэ илэс зэккэ-лъыккэ лэжъапккэмккэ чыфэ атемылэу республикэм ит хъызмэтшлэплэхэм лоф ашлэ-щтыгъэ нахь мышлэми, мы лъэныкъомккэ шы-ккэ гъэхэр зэрэщылэхэр 2013-рэ илэсым къэ-нэфагъ.

Гуцылэм пае, Джэджэ рай-онимккэ муниципальнэ пред-приятиеу «Утильсервис» зы-филорэм 2013-рэ илэсым жъо-ныгъуаккэ и 1-м ехъулэу ило-фышлэ нэбгыри 4-м ариты-жын фэе чыфэу тельыр сомэ мин 67-рэ хъуштыгъ. Кошхъэ-блэ районимккэ «Зарем-Агро» зыфилорэм илофышлэ нэбгыри 10-м мэкъуогъум и 1-м ехъулэу аритыжын фэе чыфэу тель-ыгъэр ащ нахь нахыбагъ, ар сомэ мин 77-м нэсыгъагъ. Тэхъутэмыккэе районимккэ пцэ-жыехъу заводэу «Шапсыгъ»

зыфилорэм илофышлэ 22-м ари-тыжын фаеу 2013-рэ илэсым шышхъэлум и 1-м ехъулэу зэтэуагъэр сомэ мин 242-рэ хъуштыгъ. А палъэм ехъулэу Теуцожь районимккэ «Риваг-ро» зыцлэм илофышлэ нэбгырэ 17-м аритыжын фэе чыфэу шызэтэуагъэр адрэ пстэуми анахыбагъ, сомэ миллионрэ мин 394-м нэсыштыгъ. 2013-рэ илэсым лэжъапккэр ялофышлэ-хэм игъом зышарамытышты-гъэхэм ащыщыгъ Тэхъутэмы-ккэе районимккэ «Мехколон-нэу-62»-р, ялофышлэ нэбгырэ

357-м аратыжын фаеу сомэ миллион 6 зэтэогагъ.

Красногвардейскэ районим-ккэ «Гъучлым зыщыдэлэжъэхэрэ Гупч» зыфилорэм илофышлэхэм ялэжъапккэ чыфэу тельыр сомэ мин 313-рэ хъуштыгъ. Мыекьопэ районимккэ АР-м икьэралыгъо унитарнэ пред-приятиеу «Мыекьопэ мээ хъызмэтэм» илофышлэ нэбгы-рэ 45-м ялэжъапккэ чыфэу шызэтэуагъэр сомэ мини 129,5-рэ хъуштыгъ. Ащи на-хыб КХ-у «Феникс» зыфилорэм шызэтэуагъэуагъэр. Нэбгырэ 16-м аратыжын фэагъэр со-мэ мин 540-м нэсыштыгъ. Бэп

ащ ыуж къызэринэщтыгъэр «Восход» зыфилорэм чыфэу тельыр. Илофышлэ нэбгырэ 37-м аратыжын фаеу зэтэуа-гъэр сомэ мин 495,5-м нэсы-гъагъ. Мыекьопэ районимккэ КХ-у «Исток» зыфилорэм ило-фышлэ нэбгыри 6-м ариты-жын фаеу шытыр сомэ мини 198,8-рэ хъуштыгъ.

Предприятиехэр зауплэкълухэ ыккы шыккэагъэр къазыхагъэ-

щыхэ уж ашлэн фаехэр зыгъэ-нэфэрэ унашъохэр аратыгъа-гъэх. Ахэр агъэцккэжыхэзэ предприятиехэм япашэхэм чы-фэхэр агъэгъужыгъэх. Нэбгырэ 991-м сомэ миллион 17,8-рэ аратыжыгъ. Илофшлэнымккэ хэ-бзэгъэуцугъэм ишапхэхэр зэ-раукуагъэхэм ыпккэ къыккэу пэцэ лэнатлэ зезыхъэрэ нэб-гыри 159-м, юридическэ лъапсэ-зилэ ыккы шхъэзэккэ предпр-иматель нэбгырэ 48-м тазыр-хэр атыралхъагъэх.

УФ-м и Уголовнэ кодекс ия 145.1-рэ статья зэригъэнафэ-рэм тетэу лэжъапккэр мэзи-тлэм ехурэ язымытыгъэу улплэ-ккун 15-м къагъэлэгуагъэ-хэмккэ тхылхэр УФ-м и След-ственнэ комитет икьутамэу АР-м шылэм лъагъэлэсыгъэх.

Зыгъэхъазырыгъэр СЭХЪУТЭ Нурбий.

Ыгуи ыпси хельхьэх

Тхьаркьохь Аминэт «Адыгэ Республикэм изаслуженнэ журналист» щытхьуццэр джырблагъэ кызыфагъэшъошагъэхэм ащыщ. Къэралыгъо телерадиокомпаниеу «Адыгеим» ар зыщылажьэрэр илъэс 20-м ехьугъ, телевидениер зызыха-щагъэм кыщыублагъэ пӕми хэукъоныгъэ хьуццтӕп. Непӕ ар темӕ зэфӕшхьафхэм афӕгъэхьыгъэ къэтынхэр адыгабзӕкӕ зыгъэхъазырхэрӕ отделым илофыш.

Аминэт зэлъашлэрэ журналистэу Адыгеим исхэм ащыщ, икътынхэр бэмэ шлу альэгъух, къажэх. Илофшэн ыгуи ыпси хэзылъхьэу, теурыкIагъэ

зыхэмыльэу, ышлэрэр хэзыгъэ
имылэу зыгъэцаклэхэрэм зэ-
рацыщыр икътынхэм нэры-
лэгъу къашлы.

— Ар сятэ кысхильхьэгэ
шэн, — ыуагь Аминэт гуцы-
лэгу тызыфэхум. — Сыди-
гьокли илофшлэн анахь дэгоу

зыгъэцакӀэу, лъэныкъо пстэ-
умкӀи апэ итхэм ащыц сыхъу-
нэу ар фэягъ, ац сыфигъэ-
сэными лъэшэу пылыгъ. Ар
сыгукӀэ зыдэсӀыгъэу, сятэ кы-
зэрэсчыгугыгъэр кӀэзгъэ-
шӀыпкӀэжъыным, сымыгъэуки-
тӀжыным сэри сыпылыгъ.

Аминэт телевидением кы-
зкю лъэхъаным ащ епхыгъэ
сэнэхат зыщызэрагъэгъотырэ
еджапэ республикэм зэрымпы-
лым кыхэкълыкълэ, иофшлэн фэ-
гъэсагъэу шытыгъэп. Иоф зыди-
шэнэу хуыгъэ нахыжыхъу, мы
иофым хэшлыл ин физилэхэм
сыдыгъоки аклырыпплыгъ, иуп-
члэгъэжыгъэх, кыраложырэм
блэкылгъэп. А уахътэм теле-
радиокомпанием ипашщтыгъэу
Клэрэщэ Аслъанбч, иофышлэ-
штыгъэхэу Хыагъур Елена.

Емык Нурджан ягугу кыы-
шыгы, исэнэхват икбоу кыыз-
рэлкэхвагэм ахэм яшлогъашо
зэрэхэлъыр клигъэтхыгы. Кіэ-
рэцэ Аслъанбэч ишылэлкэ
Москва ишлэныгъэ щыхигъэхон
ылъэкыгы.

— Сятэу гьогу тэрэз кы-
хэсхыным, ар пхырысщышъу-
ным сыфэзысагъэми, зигугу
къэсшыгъэ сылофшлэгу на-
хъыхъу сисэнэхъат къыс-
клэхъаным, гуахъо хэзгъуа-
тэу сырылэжьэным сыфэзыгъэ-
сагъэхэми лъэшэу сафэраз,
инэу шъхъащэ афэсэшы, мы
щытхууцлэр къызэрэсфэгъэшэ-
шагъэм ахэм ялахышхо хэль,—
ыгуагъ Аминэт.

Шытхууцлэу кыфагъэшъо-
шагъэм пай бзылъфыгъэхэм
я Мафэу къэблагъэрэмкIи тэри
Аминэт тыфэгущIо, псауныгъэ
пытэ илэу илъэсыбэрэ илофшэн
ыгъэкэкIэнэу, иунагъо датхъэу
шылэнэу тыфэлъало.

Насыпыгъэу зыфелъэгъужьы

Адджырэ Замирэ АР-м изаслуженнэ журналист. Адыгабзэкэ кьэбархэр кьетых, анахьэу ахэр АР-м и Лышхьхэ ыкйи Правительствэм ялошлэн, социальнэ ыкйи экономикэ хэхаоныгъэу республикэм ышлэхэрэ ары зэхьылагъэхэр. Ары зы-фэгъэхьыгъэр блэкыгъэ илъэсым изэ-фэхьысыжъэу ащ ыгъэхьазырыгъэ кьэ-тынэу «Тшлагъэм тыкхьыуцуштэн» зыфилорыи. 2013-рэ илъэсымкэ жур-налист лощлагъэхэм анахь дэгъухэм аха-лыты, джырэблагъэ АР-м и Лышхьхэ иунашъокэ Адыгэ Республикэм и Къэ-ралыгъо премие кызыфагъэшъошагъэхэм Замири ащыл хьугъэ.

Адыгэ къэралыгъо университетыр

2001-рэ ильэсым кызыуехым, телерадиокомпаниер ары ащ илофшлэн зыщыргыжьыкыгагээр, «Уипчэдыжэ шу!» зыфилорэ кэатынор зезыщэхэрэм ащыщыгы. А лэыханым ар джы зынэ-сыгытэ лэагаплэхэм анэсыным зэремы-гупшысэщыгыгээр, шу ыльэггүрэ сэнэхьатэу инасып кыхыхыгыгээр зэриггэ-цаклэрэм гуахуа хыгуатэтээ лоф зэрэшэщыгыгээр ежымыи кьел. Арэу щытми, ыклуачи, иуахьти, ишлэныги хильхэхэзэ ыггэцэкклэггэ лофым щылыккютаг, цлэ лпаплор кызыфаггэшьошаггэхэм ащыщ хуэггэ, кьэралыгто тыныр кыллэжыгы.

— Сэрклэ ар осэ ин, тын льяпл,

— ылуагъ Замирэ. — Ащ фэдэу уилоф-
шэн уасэ кызыфашыклэ, клуачлэ кып-
хельхьэ, джыри нахьыбэу зэшлопхы,
пшлэрэм хэбгъахьозэ улъыклуатэ пшло-

игьоу уешлы. Адыгэ Республикэм и Лысхъхъэ ащ фэдэу журналистым илофшэн зэрэлъыплъэрэм, осэ ин зэрэфишърэм пае зэкӀэ тилофшӀэгъухэм ацӀкӀӀэ «тхьауегъэпсэу» есӀло.

Замирә ийыкүлгөм кышчыублагъэ зыкӀэхьопсыштыгъэ сэнэхьатыр ары ыгъэцаклэрэр. Анахъэу кӀэбарыкӀэхэр кӀэзытыхэрэр ары зэхъуапсэщтыгъэхэр. Непэ республикэм ихъухагъэр икӀоу ыкӀи игъом цыфхэм зэралыгъэлэсыжышъурэр насыпыгъэу елыитэ. Илъэсхэр кыызэкӀлэпщэжъхэу хэбгъэдагъэми, нэмыкӀ лӀофшӀэн кыыхимыштыгъэу, тапӀкли ар лыигъэкӀотэнэм ыуж итыштэу ело. Ар щытхъу пилъэу непэ зэригъэцаклэрэм фдэу лыигъэкӀотэнэу тэри тыфӀэлыало. КӀэралыгъо премьер кыызэрэфэгъшъошагъэм пай, бзылбыфгъэхэм я Мафэу кӀэблагъэрэмкӀи тыфӀэгүшӀо, псауныгъэ пытэ иӀэу гурахъо зыхигъотэрэ лӀофыр ыгъэцӀкӀэнэу, гухалъ пстӀоу илэр кыйдэхъунэу тыфӀэлыало.

ХЬУТ Нэфсэт.

ТИКОНЦЕРТХЭР. ЗЭЙУКИЭГЪУ ГЪЭШИЭГЪОНХЭР

Мэфэклыр орэдым егъэдахэ

Къэралыгъо орэдыло-къэшъокло ансамблэу Астрахань кыкыгъэм иконцерт Мыекъуапэ щыкыуагъ. Дахэу фэпэгъэ артистхэм хэкум щыпсэурэ лъапкхэм якультурэ гъэшлэгъонэу пчыхъэзэхыхэм кышагъэлыгъуагъ.

Астрахань хэкум игуберна-
торэу Александр Жилинын
клэщакло фэхуи, 2008-рэ илэ-
сым кээралыгьо орэдыло-кээ-
шөөкло ансамблэр зөхачагь.
Охьтэ клэклым кыкьлоццл про-
граммэу ыгьэхьазырыгьэр цыф-
мэ лээшэу агу рыхьыгь. Уры-
сым икьэлэ 40 фэдизмэ кон-
цертхэр кьащитыгьэх. Урымим,
Германием, Великобританием,
СНГ-м ихэгьэгүхэм ащылагь.

Оркестрэм нэбгыри 10 хэт.
Пшынэуиц, музыкальнэ лэмэ-
псымэхэм кыязыгьалохэрэр
нэллэгьгүм итых, шьонтырпа-
ор агузэгу ис. Бээпсхэмклэ
мэкьамэр зыгьэжьынчыхэрэм
узылэпачэ, ясэнэхьат фэлэлэ-
ласэх. Орэдылохэмрэ кэшъяу-
клохэмрэ оркестрэм псынклэу
гүрэлөх.

«Ландыши» зыфилорэ орэды-

шoмкlэ оркестрэм пчыхьээ-
хaxьэр кыизэлүихыг. Комп-
зитор цlрылоу Григорий По-
номаренкэм иорэдхэм ащыш
пычыгхоху цыфхэм дэгбоу
ашlэхэрэр хорым кылуаггэх,
ащ ыуж кьэшyаакохэм рухьа-
зырыныггэ кьагьэлъэгyаг.
Урысыем, дунзэ зэлүкэгyухэм
ащытеклоггэ артистхэу Сергей
Евдокимовым, Елена Марчен-
кэм, Валентина Карповам хорык
кьадежыуыз урыс, кьээзкь,
нэмык ореддхэр кьалуаггэх.

Пчыхэзэхэхэм күпкэу илэр
кызыгыбаигээр лъапкэу шьо-
шэ эклүжхэр ачыгхэу кьал-
мыкь, кьэндзал, нэмыкь кьашьо-
хэр кызырашыгээр, гум шыц
хьугьэ оредхэр кызыралуагьэ-
хэр ары. «Тян, сэ кыыздэгущыл»
зыфилорэ оредэу Валентина Тол-
куновам кылоштыгээр Вален-

тина Карповам кызыхедзэм, залым чӕсхэм жьы кӕамыщӕрэм фӕдагъ. Ным игукӕгу, игуфӕбаныгъ кыпллыгъӕлӕсӕу артисткӕм оредым тыригъӕдӕлугъ.

Орэдүа «Егъэшлэрэ гъатхэр» Сергей Евдокимовым кызы-хедзэм, хорыр дэгъоу кыде-жыугъ, бэрэ лэгу афытеуагъэх. «Замело, занасло» зыфилорэр Е. Марченкэм, В. Коломинам, А. Бурдаковам, М. Вдовинам,

В. Воронцевым кызыралогъэ шыкълэми уегъэгущо. Гупшысэу орэдым хэлъыр IупкIэу, зэгъагъэу кыпплъагъэлэсы. Залым чIэххэм Мария Вдовинар кяхахы орэдыр мэкъэ IэтыгъэкIэ кыфилуагъ, кыадэшъуагъ.

ТизэдэгущыІэгъухэр

Нэгүшлөхэй артистхэр пчэгүм теклэжыгыгэх. Искусствэр дэгюу кызыгурылорэ цыфхэр

концертым зэрэплъыгъэхэр
лъэшэу ягопагъ.

— Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо филармоние исценэ гулэтып, — кытылуагъ Астраханэ иансамблэ ихудожествоннэ пашэу, Урысыем культурэмкӕ изаслуженнэ Ioфышлэу Александр Лавриненкэм. — Пчӕгур эцид, кӕшъуаклохэмкӕ лӕрыфӕгъу. Лӕпкӕхӕр эфӕзыщӕрӕ искуствӕр лыггӕклотӕгъӕным тыппыл. Тысыпӕ нӕклӕр залым илагӕх, ар тигухӕклмӕ ашыл.

— **Шьюигухэль** **благъэхэр**
къытаюба.

— Щэрджэскалэ, Ставрополь, Ростов концертхэр кыщыттынхэш, Астрахань дгэзжыщт. Бзыльфыгэхэм я Дунзе мафэ тирепертуар фэгъхыгъ. Адыгем шыпсэурэмэ гьэтхалэм и 8-р мэфэки дахэ афэхунэу, огур сыдигъуи кьэргонэу, гушуагьор кьябэкизу шылэнхэу афэсэлэ.

— Шъуигухэльышлухэр
Тхьэм кыжьюдегъэхьүх.

— Тхьяуегъэпсэу.

САХЫДЭКЪО Нурбый.
Сурэтыр концертым кыыщы-
тырахыгь.

ТИЗЭДЭГУШЫНЭГЪУХЭР

Гъатхәм идәхагъэ пэгъокӀы

Гъатхәмрә бзылфыгъэхэм ямәфәкӀ мафәрә тә, хульфыгъэхэм, тәгъәлӕпӀэх. Дәхагъэм, ныбжьыкӀэгъум, гушӕагъом кӕатегушыӀэ зышӕойгъохэр телефонкӀэ редакцием кӕытфытеох. Мыекӕуапӕ инароднӕ депутатхэм я Совет идепутатӕ, ныбжьыкӀэ Ӏофыгъохэм апылӕу Бәрзәдж Асетӕ игушысӕхэм тащигъэгъозенӕ тельӕлугъ.

— Гъатхәм имәфәкӀ бзылфыгъэм дәхагъәу хәлыр кӕгъәлӕгъо. Бзылфыгъэм щыӀәныгъэм чыплӕу щырилӕм цыфхэр егушысӕнхэмкӀэ гъэтхәпэм и 8-р мӕфә шӕагъоу сӕлӕйтӕ, — кӕлуатӕ Бәрзәдж Асет. — Уигъатхә идәхагъә упӕгъокӀыныр насыпыгъэм щыц.

— А мафӕм хульфыгъэхэм гушыӀэ дахӕу кӕалорӕр щыӀәныгъэм цагъӕцӕкӀэжыщтыгъэм,

типсӕукӀэ сьд фӕдӕу щытыщтыгъа?

— Джӕуапыр зӕрзӕгъӕпсыщтыр сӕлӕпӕрӕп, ау кӕыхӕзгъӕщынӕу сыфай тищыӀәныгъӕ нахъ дӕгъу хъун зӕрилӕкӀыщтыр. ПкӀыхӕпӀӕ дахӕмрӕ псӕукӀӕу тиӀӕн ылӕкӀыщтымрӕ зӕрзӕтӕкӀыхӕрӕр кӕидӕплӕйтӕнхӕ фӕа.

— Депутатӕу ущытыныр кӕина? Ащ илофшӀӕн анахъу зӕпхыгъӕр кӕыталоба.

— Цыфхӕм апӕблагъӕу ущытыныр, ягумӕкӀ-гупшысӕхӕр кӕыплӕылӕсынхӕр ары депутатым илофшӀӕн кӕызыщӕжӕрӕр. Мыекӕуапӕ иадминистрацие ипӕщӕу Александр Наролиным, Мыекӕуапӕ инароднӕ депутатхэм я Совет и тхӕматӕу Джарымӕкӕо Азмӕт Ӏофыгъуабӕмӕ кӀӕщӕкӀо афӕхӕх. Ахӕр тиупчӀӕжӕгъу, ӀӕпыӀӕгъу кӕытфӕхӕхӕрӕ пӕщӕх. Республикӕ кӕутамӕу «НыбжьыкӀэ Гвардием» егъӕжӕпӕлӕшӕхӕр ышӕыгъӕх. Кӕалӕм итеплӕ зӕ-

хъокӀыныгъӕхӕр фӕшӕыгъӕнхӕм, ныбжьыкӀӕхӕм яфӕло-фӕшӕхӕр гъӕцӕкӀӕгъӕнхӕм, культурӕм, спортым, нӕмыкӀхӕм тапылӕ.

Адыгӕ Республикӕм икӕӕралыгъо гъӕпсыкӀӕ игъӕпытӕн тӕ, ныбжьыкӀӕхӕм, тыхӕлажӕ. Депутатым цыфхӕм ягумӕкӀ игумӕкӀ.

— Бзылфыгъэхэм я Дунӕ мӕфӕкӀ фӕгъӕхыгъӕу тигъзетеджӕмӕ сьда кӕяпӕощтыр?

— Псауныгъӕ пытӕ яӕнӕу, янасып зыдалӕгъужӕу псӕунхӕу, гъатхәм дӕхагъӕу кӕафыхырӕр щыӀәныгъэм щылӕагъӕкӕуатӕ зӕгъӕшӕ хъунхӕу сӕфӕлӕло. Хӕти кӕыпӕблӕгъӕ цыфым шӕоу филорӕр кӕидӕхъунӕу сыфай.

— Насыпышӕо ухъунӕу ори пфӕтӕло.

— Тхӕауегъӕпсӕу. Сурӕтым итыр: Бәрзәдж Асет.

ОЛИМПИАДӔМРӕ ИСКУССТВӔМ ИХӔХЪОНЫГЪӔХӔМРӕ

Нахъышӕоу ташӀӕ хъугъӕ

я XXII-рӕ Олимпиадӕу Шъачӕ щыкӀуагъӕм икультурнӕ программӕ Сихъаджӕкӕо Иринӕ хӕлӕжӕагъ. Искусствӕмрӕ спортымрӕ зӕрзӕпхыгъӕхӕм кӕатегушыӀӕ тшӕойгъоу ащ тельӕлугъ.

пиадӕм зӕрӕхӕлӕжӕагъӕм шӕныгъӕлӕжӕхӕр, культурӕм пылӕхӕр джыри бӕрӕ тегушыӀӕщтых. Доктор диссертациӕхӕр зытхыщхӕри кӕахӕкӀыщтых. Тхӕагъӕпсӕу тиреспубликӕ ипӕщӕхӕу зӕхӕщӕн Ӏофыгъохӕм апылӕыгъӕхӕр. Адыгӕ Республикӕр, тилӕпкӕ дунӕ культурӕм нахъ пытӕу хӕуцагъӕх, адыгӕр зыфӕдӕр нахъышӕоу тыди щӕлӕагъ. Лӕпкӕ музеем ипӕщӕхӕу цыхъ кӕысфӕзышӕи Олимпиадӕм сызыгъӕкӕуагъӕхӕм, зӕкӀӕ ӀӕпыӀӕгъу кӕытфӕхӕхӕхӕм гъӕзетымкӀи «тхӕашӕуегъӕпсӕу» ясложы шӕлоигъу. Адыгӕмӕ ятарихъ чыгыр щыкӀогъӕ спорт зӕнӕкӕокӕухӕр искусствӕм хӕкӀокӀӕщтхӕп.

— ТизӕдӕгушыӀӕгъу зыщытыухыным сьда джыри кӕытапӕо пшӕойгъор?

— Урысыем испортсменхӕм зӕнӕкӕокӕухӕм кӕащыдахырӕ медальхӕм тарыгушхощтыгъ. Искусствӕмрӕ спортымрӕ яшӕуагъӕкӀӕ цыфхӕр нахъышӕоу зӕрӕшӕх, мамыр псӕукӀӕр агъӕпытӕ. СилофшӀӕн екӀолӕкӀӕу фысылӕм зӕхъокӀыныгъӕхӕр фӕшӕыщтых. Опсӕу, Олимпиадӕр!

— Бзылфыгъэхэм ямӕфӕкӀ пае сыпфӕгушӕо, уигухӕлӕхӕр кӕыбдӕхъунхӕу Тхӕм сыпфӕлӕлӕу.

— Тхӕауегъӕпсӕу.

НӕкӀубгъор зыгъӕхъазырыгъӕр ЕМТӀЫЛӕ Нурбий.

— Адыгӕ Республикӕм и Лӕпкӕ музей Ӏоф щысӕшӕ, — кӕлуатӕ Сихъаджӕкӕо Иринӕ. — Шъачӕ кӕыщыслӕгъуӕр егъӕшӕи сщыгъупшӕжыщтӕп.

— Урысыем ишӕолӕырхӕм якультурӕ кӕызыщӕагъӕлӕгъорӕ унӕхӕм гъӕпсыкӀӕу ялагъӕм сьда узӕригъӕгупшысӕгъӕр?

— Шӕолӕыр пӕпчӕ ишӕушӕагъӕ кӕыгъӕлӕгъӕн имурадыгъ. Адыгӕ Республикӕм илӕыкӀохӕм щытхъур кӕахыгъӕу сӕлӕйтӕ. Урысыем икӕалӕхӕм, республикӕхӕм кӕарыкӀыгъӕхӕр сыубыхӕрӕп, щысӕ атепхынӕуи ятлӕгъулагъӕр макӀӕп. Кӕалмыкӕхӕм ялӕпкӕ культурӕ итарихъ гъӕшӕлӕгъӕн дӕдӕу кӕагъӕлӕгъуагъ. Сыбыр кӕыкӀыгъӕхӕри тшӕогъӕшӕлӕгъӕныгъӕх — шӕжыым мӕхӕнӕ инраты, шыкӀӕшӕлӕхӕр кӕагъотых. Адыгӕ Республикӕр кӕахӕзыгъӕщыгъӕр культурӕмкӀӕ типӕцӕхӕм пӕшлорыгъӕшӕу зӕхӕщӕн

Ӏофыгъохӕр дӕгъоу зӕрагъӕцӕкӀӕгъӕхӕр ары.

— Джӕныкӕо машӕор, адыгӕ шъуашӕр, нӕмыкӀ кӕӕгъӕлӕгъӕнӕу сьда укӕызытегушыӀӕщтыр?

— Кушӕм, адыгӕ кӕуае, лӕпкӕ шӕн-хӕбзӕхӕм, нӕмыкӀхӕм кӕаӀӕупчӀӕгъӕу цыфхӕр мин пчӕагъӕ мӕхӕх. Адыгӕмӕ яеу тарихыым хӕмыкӀуаӀӕрӕр ашӕогъӕшӕлӕгъӕн кӕодыӕп. Зӕгъӕпшӕнхӕр ашӕых, адыгӕхӕр кӕыхагъӕщыхӕ ашӕойгъоу нӕгушӕоу кӕытӕплӕых.

— Ира, а зы нӕбгырӕр залӕрӕ кӕӕгъӕлӕгъуапӕм кӕычӀӕхъагъӕу урихылагъӕба?

— А упчӀӕм бӕрӕ сыкӕжагъ. ОшӀа, Нурбий, сыхъатым еплӕызӕ чӀӕкӀыжыгъагъӕхӕм кӕагъӕзӕжӕу, яупчӀӕхӕм кӕападзӕжӕу бӕрӕ кӕыхӕкӀыгъ. Францием, Германием, Голландием, Великобританием, США-м, СНГ-м, нӕ-

мыкӀхӕм кӕарыкӀыгъӕхӕм кӕафӕтӕотагъӕр бӕ.

— Бзӕу шъуӕзӕрзӕдӕгушыӀагъӕм тыщыгъӕгуаз.

— Тилӕпкӕгъӕхӕм адыгабзӕкӀӕ садӕгушыӀӕщтыгъ. Тыркуем, Сирием, фӕшӕафхӕм ахӕр кӕарыкӀыгъӕх. Адыгӕ Республикӕм и Лӕпкӕ тхылӕджапӀӕ илофышӕу Юлия Харичкинам цыфхӕм агу «ыщӕфыгъ». Инджылызыбзӕр дӕгъоу ешӕ, зӕдзӕкӀаӀоу тилагъ. Етӕни Юлие шӕушӕагъӕу иӕр тилӕпкӕ культурӕ, Адыгӕ Республикӕм ятарихъ хӕшыкӀ зӕрӕфырилӕр ары.

— Олимпиадӕу Шъачӕ щыкӀуагъӕм шъуӕзӕрӕхӕлӕжӕагъӕм тилӕпкӕ, тиреспубликӕ шӕуагъӕу кӕафыхыгъӕм уацӕ ептынӕу игъо уифагъа?

— УпчӀӕм лӕапсӕу иӕр дӕгъоу кӕызгурӕло. Тиреспубликӕ Олим-

ЗӕхъыщӕагъӕрыкӀи кӕыдзӕзыгъӕкӀырӕр:

Адыгӕ Республикӕм лӕпкӕ ӀофхӕмкӀӕ, ӀӕкӀыб кӕӕралхӕм ащыпсӕурӕ тилӕпкӕгъӕхӕм адырӕӀӕ зӕпхыныгъӕхӕмкӀӕыкӀи кӕӕбар жъугъӕм иамалхӕмкӀӕ и Комитет Адресыр: ур. Крестьянскӕр, 236

Редакциер зыдӕшыӀӕр:

385000, кӕ. Мыекӕуапӕ, ур. Первомайскӕр, 197.

Телефонхӕр:

приемнӕр: 52-16-79,

редактор шъхӕӀӕм иӕпӕрӕ

гуадзӕр: 52-49-44,

редактор гуадзӕр-пшӕдӕкӀыжы зыхырӕ секретарыр: 52-16-77.

E-mail:

adygvoice@mail.ru

Зыщӕушыхъатыгъӕр:

Урысые Федерацием хӕутын ӀофхӕмкӀӕ, телерадиокӕзтынхӕмкӀӕыкӀи зӕлӕыӀӕсыкӀӕ амалхӕмкӀӕ и Министертвӕ и Темыр-Кавказ чыплӕ гъӕлорышӕпӀ, зӕраушыхъатыгъӕ номерыр ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырӕр

ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, кӕ. Мыекӕуапӕ, ур. Пионерскӕр, 268

Пчӕагъӕр 4012

Индексхӕр 52161 52162

Зак. 630

Хӕутыным узщыкӀӕтхӕнӕу щыт уахътӕр Сыхъатыр 18.00 ЗыщыкӀӕтхӕгъӕхӕ уахътӕр Сыхъатыр 18.00

Редактор шъхӕӀӕр

Дӕрбӕ Тимур

Редактор шъхӕӀӕм иӕпӕрӕ гуадзӕр

МӕшӕӀӕкӕо Саид

Редактор шъхӕӀӕм игуадзӕр

пшӕдӕкӀыжы зыхырӕ секретарыр

Хъурмӕ Хъусен